

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

Katedra veřejných financí

Studijní obor: Finance

**Faktory ovlivňující konečné ceny veřejných zakázek
vybraných městských částí hl. m. Prahy**

Autor bakalářské práce: Miloš Kačírek

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Jan Pavel, Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Faktory ovlivňující konečné ceny veřejných zakázek vybraných městských částí hl. m. Prahy“ vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v příloženém seznamu.

V Praze dne

.....
Miloš Kačírek

Poděkování:

Tímto bych rád poděkoval panu prof. Ing. Jan Pavel, Ph.D. za vedení bakalářské práce, ochotu, vstřícnost a za jeho věcné rady, které mi v průběhu psaní práce poskytnul.

Abstrakt:

Bakalářská práce zkoumá, které faktory ovlivňují konečné ceny veřejných zakázek na stavební práce. Práce je rozdělena do tří kapitol, kde první z nich se zabývá teoretickým uvedením do problematiky veřejných zakázek. Druhá kapitola je věnována popisné statistice zjištěných informací z datového souboru. Třetí kapitola obsahuje regresní analýzu vypracovanou ve statistickém programu Gretl. Pomocí ekonometrického modelu se určuje, které exogenní proměnné ovlivňují endogenní proměnné. Celkově byly vytvořeny tři různé modely, kdy v prvním z nich byla stanovena vysvětlovaná proměnná jako počet nabídek, kterou ovlivňovala lhůta pro podání nabídek, předpokládaná cena a korelační koeficient. Druhý model měl určenou vysvětlovanou proměnnou poměr vysoutěžené a předpokládané ceny. Jedinou vysvětlující proměnnou byl logaritmus počtu nabídek. Třetí model s vysvětlovanou proměnnou jako poměrem mezi skutečně uhrazenou cenou a vysoutěženou cenou ovlivňovaly dvě proměnné, a to logaritmus poměru vysoutěžené a předpokládané ceny a trend.

Klíčová slova:

Veřejný sektor, veřejné zakázky, regresní analýza, stavební práce

Abstract:

The bachelor thesis studies which factors, influence the final prices of public procurements on construction works. The thesis is divided into three chapters, the first one is focused on a theoretical introduction into the issue of public contracts. The second chapter works with descriptive statistics of the information obtained from a data file. The third one includes regression analysis made in the statistical program Gretl. The econometric model is used to help to determine which exogenous variables influence endogenous variables. In total three models were created. The first one was used to set the variable being explained as the amount of offers which was influenced by the deadline for submitting offers, the anticipated price and correlation coefficient. The second model worked with the set variable being explained as ratio between the winning price and the anticipated price. The only explanatory variable was the logarithm of the amount of offers. The third model with the variable being described as the ration between the actual paid price and the winning price was influenced by two variables. Those were the logarithm of the ratio between the winning price and the anticipated price, and the trend.

Key words:

Public sector, public procurement, regression analysis, construction works

Obsah

Úvod	7
1. Vymezení institutu veřejné zakázky	9
1.1. Předmět veřejné zakázky	10
1.2. Rozdělení podle předpokládané hodnoty	10
1.3. Zadávací řízení	11
1.4. Fáze veřejných zakázek	13
1.5. Hodnotící kritéria	14
1.5.1. Nejnižší nabídková cena	14
1.5.2. Nejvýhodnější poměr nabídkové ceny a kvality	15
1.5.3. Nejnižší náklady životního cyklu	15
1.6. Kontrola veřejných zakázek	15
1.6.1. Klasifikace kontrol z hlediska druhu	16
1.6.2. Kontrola ze strany zadavatele	16
1.6.3. Kontrola ze strany nezávislých institucí	17
1.7. Faktory ovlivňující efektivnost veřejných zakázek	18
1.7.1. Indikátory ovlivňující trh veřejných zakázek	18
1.7.2. Měření neefektivnosti veřejných zadavatelů	18
1.7.3. Projekty a zadávací metody	19
1.7.4. Konkurence na nabídkové straně	20
1.7.5. Postkontraktační chování	21
1.8. Faktory ovlivňující výši vysoutěžené a skutečně uhrazené ceny	21
1.8.1. Počet uchazečů	22
1.8.2. Lhůta pro podání nabídek	22
1.8.3. Druh zadávacího řízení	23
1.8.4. Předpokládaná hodnota	23
1.8.5. Rozptyl nabídek	23
1.8.6. Hodnotící kritéria	24
1.9. Veřejné zakázky v České republice	24
2. Veřejné zakázky ve vybraných městských částech Prahy	27
2.1. Profil zadavatele	27
2.2. Popisné statistiky	28
2.2.1. Výběr pracovního souboru	28
2.2.2. Druhy zadávacího řízení	28

2.2.3.	Dělení na podlimitní zakázku a VZMR.....	29
2.2.4.	Počet nabídek a hodnotící kritéria	31
2.2.5.	Vztahy mezi PC a VC, VC a SUC	34
2.2.6.	Zadávání zakázek dle měsíců	35
3.	Regresní analýza	36
3.1.	Model s počtem nabídek jako vysvětlovanou proměnou.....	36
3.2.	Model s VC/PC jako vysvětlovanou proměnou	38
3.3.	Model s SUC/VC jako vysvětlovanou proměnou.....	39
3.4.	Ověření věrohodnosti modelů.....	40
	Závěr.....	42
	Seznam použité literatury:	44
	Seznam tabulek a grafů:	47
	Seznam zkratk:.....	48

Úvod

Výdaje na veřejné zakázky představují každoročně značnou část veřejných rozpočtů. Jelikož se na tvorbě rozpočtu podílí většina z nás formou placení daní, je potřeba věnovat veřejným zakázkám pozornost, aby byly realizovány v souladu se zákonem a jeho hlavními principy, jako je princip hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti, resp. transparentnosti, nediskriminace, rovného zacházení a přiměřenosti. Proto by měla být pozornost zadavatelů a kontrolních orgánů věnována především vztahům mezi cenou předpokládanou a vysoutěženou, vztahům mezi vysoutěženou cenou a skutečně uhrazenou a dalšími faktory, které tyto ceny ovlivňují.

Hlavní cíl bakalářské práce je identifikovat, jaké parametry ovlivňují počet nabídek, poměr vysoutěžené a předpokládané ceny a poměr skutečně uhrazené a vysoutěžené ceny na vybraném vzorku veřejných zakázek. Parametry, které by potenciálně mohly ovlivnit námi sledované vysvětlované proměnné, jsou popsány v teoretické části. Následně jsou parametry otestovány v empirické části pomocí regresní analýzy. Jako vzorek byly použity veřejné zakázky soutěžené v městské části Praha 14 a Praha-Dubeč za roky 2013 až 2018.

K dosažení hlavního cíle bylo nutné vypracovat a pochopit teoretickou část, která se stala podkladem pro praktickou kapitolu. Mezi dílčí úkoly také patřilo se seznámit s profily zadavatelů, kde se nacházela potřebná data, ze kterých bylo nutné sestavit datový soubor. Sběr dat pomohl jednak k dosažení hlavního cíle bakalářské práce, ale i k nahlédnutí do průběhu zadávání zakázek a následné popisné analýze.

První kapitola pojednává o teoretickém vymezení základních pojmů, které jsou nutné k pochopení empirické části. Jedná se například o přiblížení veřejných zakázek z právního a ekonomického pohledu, rozdělení veřejných zakázek podle předmětu a dle předpokládané hodnoty, které je stěžejní pro další práci s datovým souborem. Zajímavou částí jsou bezpochyby faktory ovlivňující výši vysoutěžené a skutečně uhrazené ceny, které přímo připravují půdu pro regresní analýzu.

Druhá kapitola se věnuje jen a pouze popisné statistice získané ze stažených dat z profilů obou zadavatelů. Popsáno je zde, jak vypadají jednotlivé profily zadavatelů, kolik zakázek a s jakou hodnotou bylo soutěжено. Za dvě nejdůležitější části by se mohla považovat analýza počtu nabídek a vztahů mezi jednotlivými cenami, které vstupují do soutěže, tedy mezi předpokládanou, vysoutěženou a skutečně uhrazenou cenou.

Třetí kapitola vychází z datového souboru použitého ve druhé kapitole. Teoreticky přímo navazuje na subkapitolu „Faktory ovlivňující výši vysoutěžené a skutečně uhrazené ceny“. Jednotlivé faktory jsou pomocí regresní analýzy testovány, zda skutečně ovlivňují vysvětlované proměnné. Byl použit datový soubor o 53 zakázkách, které obsahovaly všechny potřebné náležitosti pro výpočet regrese. Kapitola je rozdělena do tří částí podle vysvětlované proměnné. Jednotlivé modely na sebe přímo navazují.

V závěru jsem věnoval pozornost především dosaženým výsledkům všech tří modelů z empirické části, a také jsem se pokusil zformulovat hospodářsko-politická doporučení, která by mohla přispět ke zlepšení stávající situace.

1. Vymezení institutu veřejné zakázky

Pojem veřejná zakázka je možné vymezit dvěma způsoby, a to dle ekonomického a právního pohledu.

Pavel (2013) vymezuje veřejné zakázky dle ekonomického pohledu jako situaci, kdy se veřejný subjekt rozhodne potřebný statek netvořit svými vlastními zdroji. K realizaci použije nákup služby, dodávky nebo stavební práce pomocí externího dodavatele.

Z právního pohledu lze definovat veřejnou zakázku jako smlouvu, která je uzavřena podle zákona o zadávání veřejných zakázek (134/2016 Sb. ZZVZ). Zákon o zadávání veřejných zakázek rozděluje zakázky na stavební práce, dodávky a služby podle smlouvy, která je podepsána mezi minimálně jedním zhotovitelem, dodavatelem nebo poskytovatelem služeb a minimálně jedním zadavatelem.

Do průběhu veřejných zakázek vstupují dva velmi důležité subjekty. Jedná se o zadavatele veřejné zakázky a dodavatele. Herman a Fidler (2017) považují za úplné zadání zakázky uzavření smlouvy právě mezi zadavatelem a dodavatelem. Zadavatel se dá tedy chápat jako někdo, komu je poskytované plnění za úplatu dodavatelem, který byl vybrán na základě soutěže.

Krupauerová (2018) rozděluje zadavatele dle ZZVZ do 5 skupin: veřejní zadavatelé, zadavatelé přijímající dotace, sektoroví zadavatelé, smíšený zadavatel a sdružení zadavatelů.

Dle § 4 ZZVZ je veřejným zadavatelem například Česká republika jako stát, ČNB, státní příspěvkové organizace, územní příspěvková organizace (případně jeho příspěvková organizace a v určitých případech také jiná právnická osoba.

Zadavatelem přijímající dotace rozumí § 4 odst. 2) ZZVZ osobu, která k platbě podlimitní nebo nadlimitní zakázky vyčerpá více než 200 milionů Kč, nebo přes polovinu prostředků v peněžní podobě, které byly poskytnuty z rozpočtu Evropské unie nebo cizího státu, či z rozpočtu veřejného zadavatele.

Sektorovým zadavatelem rozumí Krupauerová (2018) subjekt, který je v přirozeném monopolu. V rámci tohoto monopolu funguje většinou za dozoru státu, nebo disponuje právy, které souvisí s jeho činností. Jako příklad se dají uvést zadavatelé v odvětví energetiky a dopravy.

Smíšený zadavatel je uveden jako kombinace veřejného a sektorového zadavatele. Smíšený zadavatel pak vystupuje jako sektorový zadavatel.

Sdružením zadavatelů se myslí určitá skupina, kdy zadavatelé vystupují směrem k dodavatelům jako jeden celek. Využití můžeme nalézt v případě složitějších, náročnějších a objemnějších zakázek, kdy dochází k rozložení sil mezi zadavateli.

Dle § 5 ZZVZ můžeme dodavatele označit jako subjekt, který zajišťuje služby, dodávky nebo stavební práce, nebo kombinaci předchozích.

1.1. Předmět veřejné zakázky

Dvořák a kol. (2017) vychází ze ZZVZ při rozdělování veřejných zakázek dle předmětu na dodávky, služby a stavební práce. Určit předmět zakázky je klíčové pro další postup při zadávání zakázky, protože v každém z předmětů platí částečně různé postupy a pravidla. Za příklad můžeme uvést odlišné finanční limity u jednotlivých druhů předmětu nebo možnost využití určitých druhů řízení.

O dodávkách mluvíme při pořízení hmotných a nehmotných statků. Jako příklad lze u nehmotných věcí uvést licence, softwary aj. Pod hmotným statkem si můžeme představit víceméně jakoukoliv movitou věc včetně zvířat.

Poremská (2017) uvádí dle ZZVZ, že službu jako předmět můžeme určit, pokud tím poskytujeme jiné činnosti, než jsou uvedené v § 14 odst. 3), který definuje veřejné zakázky na stavební práce. Ochraňa (2011) dělí službu u veřejných zakázek na dva elementární útvary. U první formy máme tzv. čistou formu poskytování služeb, kde si zadavatel objednává služby a nic jiného. Druhá forma je tzv. kombinovaná forma poskytování služeb, kde služby jsou poskytovány společně s veřejnou zakázkou na dodávky nebo s veřejnou zakázkou na stavební práce.

Stavební práce se dají rozdělit na tři dílčí formy. Konkrétně se jedná o zhotovení stavby, vykonání stavebních prací a uskutečnění projektové nebo inženýrské práce.

1.2. Rozdělení podle předpokládané hodnoty

Dle § 16 ZZVZ musí zadavatel určit předpokládanou hodnotu veřejné zakázky, do které zařadí veškeré možné výdaje, které by mohli s danou zakázkou nastat, ať už jde o veškerá plnění, změnu závazků (která se předpokládá) nebo odměny a další platby. Veřejné zakázky se podle

předpokládané hodnoty dělí na nadlimitní, podlimitní a na veřejné zakázky malého rozsahu. Do rozdělení zakázek vstupuje ale i předmět zakázky, který kategorizace značně komplikuje.

Veřejné zakázky malého rozsahu jsou dle § 27 ZZVZ pro dodávky a služby do hranice 2 000 000 Kč. U stavebních prací dosahuje tento limit trojnásobku, tedy 6 000 000 Kč.

Dle § 2 Nařízení vlády č. 172/2016 Sb. v aktuálním znění je stanovený horní limit na stavební práce u podlimitních zakázek až 149 224 000 Kč. U podlimitních zakázek na dodávky a služby Nařízení vlády určuje různé nejvyšší možné limity, které jsou u těchto dvou předmětů podobné. Pro zadavatele Českou republiku, Českou národní banku a státní příspěvkové organizace platí horní hranice 3 873 000 Kč, u ostatních zadavatelů 5 944 000 Kč. Na zakázky, které se týkají obrany nebo bezpečnosti je možné zadávat zakázku až do výše 11 915 000 Kč. U služeb jsou pak stanovené ještě speciální limity u koncesí na služby, a to 149 224 000 Kč. U sociálních a jiných zvláštních služeb činí hranice 20 172 000 Kč (existují 2 výjimky – koncese na služby a sektorové veřejné zakázky). Spodní limity jsou dané horní hranicí u zakázek malého rozsahu.

Spodní hranice nadlimitní zakázky jsou určeny vrchním limitem podlimitních zakázek stanovených v předchozím odstavci. Nejprísnější dozor se provádí právě na zakázky nadlimitní, protože se v nich objevuje nejvyšší množství peněz. U stavebních prací začínají až od 149 224 000 Kč, což určitě není zanedbatelné množství peněz.

1.3. Zadávací řízení

Veřejný zadavatel aplikuje zadávací řízení jako nástroj pro vyhlášení veřejné zakázky (Ochrana, 2008). Celkově se jedná o 6 různých způsobů (Dvořák, 2011): otevřené řízení, užší řízení, zjednodušené podlimitní řízení, jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění a soutěžní dialog. Tyto druhy řízení se odlišují podle různých podmínek použití a také ze strany postupu od zahájení soutěže po podání nabídek. Od podání nabídek je postup u jednotlivých řízení velmi podobný, liší se jen drobnými detaily. Během zadávacího řízení zadavatel vybere dodavatele pomocí hodnocení nabídek a kontroly splnění kvalifikace (Macek, 2017).

ZZVZ v aktuálním znění nově upravuje jako druhy zadávacích řízení ještě koncesní řízení (které je oproti dřívějšímu považováno za veřejnou zakázku), řízení o inovačním partnerství a řízení v rámci zjednodušeného režimu. V této práci se těmito režimy zabývat nebudeme.

Krupauerová (2018) považuje otevřené řízení jako nejběžnější způsob zadávání veřejné zakázky. Poremská (2014) tvrdí, že zadavatel je oprávněn použít toto řízení kdykoliv. U otevřeného řízení (Ochrana, 2008) veřejný zadavatel vypisuje zakázku teoreticky pro nekonečný počet uchazečů. Nejprve musí posoudit, zdali dává smysl danou zakázku označit jako otevřené řízení na základě výše předpokládané hodnoty, podmínek a předmětu veřejné zakázky. Jestliže zadavatel zakázky vyvodí, že otevřené řízení není ideálně, hledá mezi zbylými pěti možnostmi.

Dle Metodiky pro užší řízení MMR je možné určit užší řízení podle svého uvážení bez jakýchkoliv podmínek stejně jako u otevřeného řízení. Při užším řízení je počátek obdobný jako při otevřeném řízení (Ochrana, 2008). Zadavatel vyhláší všem potenciálním dodavatelům, že bude zadávat veřejnou zakázku. Všichni účastníci, kteří chtějí veřejnou zakázku vyhrát, musí dokázat, že splnili potřebnou kvalifikaci. Následně se zadavatel ozve všem zájemcům, kteří dodrželi kvalifikační podmínky a požádá je o předložení nabídky.

Zjednodušené podlimitní řízení se dá použít jen v některých případech, které jsou v souladu se zákonem. Podle Metodiky pro zjednodušené podlimitní řízení MMR ho může zadavatel vypsát u dodávek a služeb pro hodnoty, které jsou nižší než pro nadlimitní řízení, u stavebních prací pouze pokud předpokládaná hodnota nepřekročí 50 milionů korun. Zadavatel nejprve zváží, které uchazeče by rád oslovil (Ochrana, 2008). Poté vytvoří výzvu v písemné podobě, která musí obsahovat identifikační údaje zadavatele, druh a předmět veřejné zakázky, zadávací dokumentaci, časovou lhůtu a místo pro obdržení nabídek, podmínky splnění kvalifikace a hodnotící kritéria.

Zadavatel smí využít způsobu jednacího řízení s uveřejněním za předpokladu, že v předchozím užším řízení, otevřeném dialogu nebo otevřeném řízení nedošlo k podání přijatelné nabídky, tzn. objevily se nabídky, které byly něčím nedostatečné. Tento druh zadávacího řízení je ale potřeba vypsát ihned po zrušení předchozího a neměnit stanovené podmínky významným způsobem. Výzva zadavatele směrem k účastníkům obsahuje skoro stejné položky jako u zjednodušeného podlimitního řízení, s tím rozdílem, že navíc musíme přidat následující prvky: zprávu o tom, jakým jazykem smí být napsána nabídka od uchazeče, forma výběru zájemců, zásady komunikace se zájemci a počet zájemců. Zápis s výsledky soutěže je zadavatel nucen poslat všem účastníkům.

Předposlední způsob, jednací řízení bez uveřejnění, smí zadavatel použít, pokud v předcházejícím otevřeném, užším a jednacím řízení nedošlo k předložení ani jedné nabídky

nebo předložené nabídky byly vyhodnoceny jako nevhodné. Zároveň ale nesměly být podány jakékoliv nabídky v užším řízení nebo jednacím řízení s uveřejněním.

Soutěžní dialog používá zadavatel v případech, kdy je veřejná zakázka obzvlášť komplikovaná. Jde o takovou veřejnou zakázku, kdy zadavatel nedokáže dostatečně určit technické podmínky nebo peněžní nároky na provedení. Soutěžní dialog se oznamuje, stejně jako otevřené řízení, všem potenciálním uchazečům, kteří jsou povinni splnit kvalifikační podmínky. Minimálně tři uchazeči jsou následně pozváni k účasti.

1.4. Fáze veřejných zakázek

Ochrana (2011) uvádí 10 fází veřejných zakázek od první fáze zvážení, jestli je daná zakázka potřebná, až po poslední fázi závěrečný audit výkonu.

První fáze se nazývá rozvaha a specifikace. Hlavním cílem je zjistit, zda je vůbec potřeba uskutečnit zákrok ze strany veřejného sektoru k odstranění problému. Pokud je zákrok ze strany veřejného sektoru nutný, určí zodpovědná strana cíl, kterého by měla intervence dosáhnout.

Ve druhé fázi selektujeme (odtud název fáze selekce) vhodnou formu z možností vlastní produkce, veřejná zakázka a koncese (Dle ZZVZ je koncese nově chápána jako druh veřejné zakázky). U vlastní produkce činnost koná veřejný sektor samostatně. U veřejné zakázky je veřejný sektor pouze zadavatelem, činnost koná soukromý sektor. U koncese předává veřejný sektor zodpovědnost soukromému subjektu, který zajišťuje chod určitého statku nebo služby.

Název třetí fáze je rozhodnutí o řešení problému formou veřejné zakázky. Pokud se rozhodne o formu zadávání veřejné zakázky, objevují se povinnosti, které zodpovědní pracovníci veřejného sektoru musí plnit podle Zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole. Daný zákon nařizuje, aby zadavatelé veřejných zakázek při předběžné kontrole byli schopni prokázat, že půjde o účelné vynakládání zdrojů.

V rámci čtvrté fáze dochází k přípravě zadávací dokumentace. Součástí jsou požadavky, technické a základní údaje, které určují zakázku. V návaznosti (pátá fáze) přímo dochází k vyhlášení veřejné zakázky. Po obdržení nabídek od uchazečů nastává šestá fáze, kdy dochází k posouzení nabídek (splnění podmínek způsobilosti a kvalifikace) a hodnocení podle předem určených kritérií a následně i výběru (sedmá fáze) nabídky, která dosáhla nejvyššího počtu bodů při hodnocení a zároveň nebyla vyřazena.

V osmé fázi (exploatace) uchazeč plní vysoutěženou nabídku a zadavatel dohlíží (devátá fáze), zda jsou plněny předem určené podmínky na základě smlouvy a hodnotících kritérií. Jako poslední fázi uvádí Ochrana (2011) ex post audit, tedy závěrečný audit, kterým je celá zakázka důkladně zkontrolována.

1.5. Hodnotící kritéria

Dle Metodiky zadávání veřejných zakázek MMR, která vychází ze ZZVZ, jsou zakázky hodnoceny dle ekonomické výhodnosti. Metodika zadávání veřejných zakázek vysvětluje všechny různé kombinace poměrů nabídkové ceny, kvality a nákladů životního cyklu. Jde o nejvýhodnější poměr nabídkové ceny a kvality, nejvýhodnější poměr nákladů životního cyklu a kvality, nejnižší nabídková cena a nejnižší náklady životního cyklu. Poměr mezi nákladem životního cyklu a kvality je v metodice pouze uveden, ale není dále jakkoliv rozebraný. Z ostatních možných kombinací by se dal ale poměrně jednoduše odvodit. Krč a Dovolil (2017) uvádí možnost hodnocení nabídek pouze podle kvality, a to za předpokladu, že byla určena pevná cena.

1.5.1. Nejnižší nabídková cena

Patří mezi jednodušší druhy hodnocení, protože stanovené kritérium je jen jedno, byť se u stavebních prací celková cena skládá z více dílčích cen dle příslušného výkazu výměr. Mezi další výhody se dá zařadit, že kritérium je objektivní a všemi uznávané. Nedostatečností je nemožnost zahrnutí kvalitativních kritérií a zohlednění dopadu na životní prostředí. Nejnižší nabídková cena by se tak měla používat, pokud nejde bez složitých výpočtů určit dopady na životní prostředí a zároveň není pro zadavatele tak důležité určit kvalitativní kritéria. Zadavatel si musí dát pozor, aby v zadávací dokumentaci uvedl dostatečnou kvalifikační a technickou specifikaci, aby se jednotlivé nabídky příliš neodlišovaly v kvalitě.

Při nevhodně zvolené nejnižší nabídkové ceně může dojít ke skutečnosti, že soutěž vyhraje uchazeč s mimořádně nízkou nabídkovou cenou. Daného uchazeče pak často doprovází nekvalitně provedené práce a neodpovídající služby a dodávky. To s sebou přináší i další negativní dopady na zadavatele, která je nucen uhrazovat vzniklé dodatečné náklady.

1.5.2. Nejvýhodnější poměr nabídkové ceny a kvality

U poměru nabídkové ceny a kvality se už nevychází jen z nejnižší nabídkové ceny. Do poměru vstupují už i jiná kritéria jako jsou lhůta pro dodání, servisní služby, reference pracovního týmu, kvalita služeb, resp. dodávek a stavebních prací, záruční podmínky aj. Zadavatel ohodnotí jednotlivá kritéria váhou podle důležitosti, tak aby nedošlo k diskriminaci uchazečů. Metoda nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality se tak snaží najít co nejkvalitnější produkt za co nejnižší možnou cenu. Paradoxně se může stát, že pro zadavatele bude v důsledku lepší koupit dražší produkt, který ale bude splňovat vlastnosti nutné pro dosažení cílů. Tuto metodu zadavatelé mají možnost využít u zakázek, kde kvalitativní kritéria hrají důležitou roli.

1.5.3. Nejnižší náklady životního cyklu

Jedná se o náklady, které musí zadavatel hradit během funkčního plnění zakázky. Nejčastěji se používá, pokud se vypisovateli zakázky objeví dodatečné náklady. Jednotlivé přidělené váhy nabídkové ceně a životnímu cyklu mají odpovídat poměru nákladů vzniklých při plnění zakázky. Zadavatel si musí dávat pozor, aby při zvolení kritérií nezanedbal důležité okolnosti. Pokud při zakázce stanoví kritéria cenu a náklady na provoz předmětu plnění, může se stát, že vysoutěží například levný stroj s nízkými náklady na provoz činnosti, ale za to s vysokou poruchovostí. S tím navíc mohou souviset nepřiměřené servisní náklady na opravy přístroje. Zadavatel je povinen v zadávací dokumentaci podrobně popsat podle jaké metody se budou stanovovat náklady životního cyklu a jaké informace musí každý jeden účastník podniknout.

1.6. Kontrola veřejných zakázek

Studie Transparency International (2005) tvrdí, že za důležitou součást celého procesu zadávání veřejných zakázek se dá považovat kontrola, která dokáže do jisté míry eliminovat korupci v odvětví. Existence nezávislých vnitřních a vnějších kontrolních orgánů způsobuje hospodárnější nakládání s veřejnými zdroji. Dle Ochrany (2008) kontrola probíhá i proto, aby některému zájemci o zakázku nebylo ukřivděno, nebo nebyl nějakým způsobem diskriminován. Čím více vyřazených soutěžících je, tím klesá konkurence a zakázka nemusí dosahovat tak nízké vysoutěžené ceny. Každý zadavatel je nucen uskutečňovat 3 druhy kontroly: ex ante (předběžná kontrola), průběžnou a ex post (následná kontrola). Cílem je zkontrolovat, zda byly veřejné výdaje rozděleny hospodárně, efektivně a účelně.

1.6.1. Klasifikace kontrol z hlediska druhu

Kontroly Ochrana (2008) také dělí na dokumentačně právní, finančně účetní a ekonomické.

Dokumentačně právní kontrola vychází ze zákona o veřejných zakázky a má stejně jako další dva druhy kontroly dvě formy, interní a externí. Interní kontrolu provádí každý zadavatel nebo jeho kontrolní orgány, které jsou zodpovědné. U externí formy je dohlížejícím institutem Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Mezi jeho pravomoci řadí Krč (2018) mimo jiné například rozhodování, jestli zadavatelé postupovali v soutěži podle zákona o zadávání veřejných zakázek nebo zdali má být zadávací řízení zrušeno pro nedostatky při zadávání.

Kontrola probíhá i na úrovni finančně účetní, kdy musí být zakázka v souladu se zákonem o účetnictví a zákonem o finanční kontrole (Ochrana, 2008). Interní kontrolu provádí opět zadavatel a jeho orgány, tentokrát pro účetní a finanční kontrolu. U externí kontroly se v určitých případech dostává dle § 3 odst. 1) písm. f) o Nejvyšším kontrolním úřadu ke slovu Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ).

1.6.2. Kontrola ze strany zadavatele

Předběžná kontrola (ex ante) probíhá na základě zákona o finanční kontrole a zákona o veřejných zakázkách. Ex ante kontrola se používá před finálním rozhodnutím, zda budou vynaloženy veřejné finance a danou zakázku. Zkoumá se, jestli je zakázka ve shodě s právními předpisy a rozpočty. Nedostatkem předběžné kontroly může být neurčitost, jestli jsou dokumenty s prozatímními informacemi v souladu s hospodárností, efektivností a účelností.

Hospodárností se rozumí nejnížší možné utracení zdrojů za předpokladu, že byl naplněn předmět zakázky a zároveň se dosáhlo dostatečné kvality. Metoda k pozorování hospodárnosti má zkratku CMA (cost minimization analysis), jejíž principem je kalkulace jednotlivých nákladů nabídek a pozorování, která ze soutěžených nabídek má náklady nejnížší. Efektivnost je chápána jako co nejlepší využití veřejných zdrojů. Konkrétně se tím myslí co nejnížší použití nákladů na jednotku výstupu. Metoda na sledování efektivnosti se nazývá CEA (cost effectiveness analysis) a vychází z měření nákladů jednotkami, které jsou určeny hodnotou, zatímco jednotlivé výstupy mají naturální jednotky. Účelností se myslí, zda se dosáhlo ideálního množství cílů vynaložením veřejných výdajů. U účelnosti sledujeme jednotlivá kritéria jako funkční vlastnosti, úroveň kvality aj. Ukazatel účelnosti sledujeme pomocí metody nákladově užitkové analýzy.

Průběžná kontrola spadá do role kontrolní instituce zadavatele, která kontrolou byla pověřena. Náplní bývá dohled nad obsahem prací, služeb nebo dodávek a sledování, zda jsou ve shodě s určeným cílem. V případě neshody podniká průběžná kontrola opatření, aby se ke stanovenému cíli vrátila. Mezi základní druhy průběžné kontroly patří dokumentačně právní kontrola, kdy se dohlíží, jestli je smlouva plněna ze strany zadavatele i dodavatele a zda při tom nebyly porušeny právní předpisy. Dalším druhem Ochrana (2008) rozumí finančně účetní kontrolu, kdy je cílem dohlédnout, aby zadavatel správně vedl účty na své straně. Třetí a poslední druh průběžné kontroly je nazýván ekonomický. Ekonomická kontrola se soustředí na to, aby byla dodržována stanovená kritéria.

Následná kontrola (ex post) z logiky věci pokračuje po kontrole průběžné. Cílem je stanovit, zda bylo dosaženo předem určených cílů dodavatelem, který byl vybrán k plnění veřejné zakázky. Kontrola ex post je podobně rozdělena jako kontrola předchozí s tím rozdílem, že se každý jeden druh navíc ještě dělí dle časového rozlišení na následnou a závěrečnou kontrolu. Následná dokumentačně právní kontrola má za úkol zjistit, jestli byla neshoda s právními předpisy odstraněna. Následná finančně účetní kontrola dohlíží na vyřešení zjištěných problémů v účetnictví, které byly odhaleny v průběžné kontrole. U následné ekonomické kontroly se pozoruje, jak byly odstraněny nesrovnalosti s neracionálním vynakládáním zdrojů. U všech tří druhů ex post kontroly je závěrečná kontrola jakýmsi shrnutím, kdy se zhodnocuje, zda byly postupy v souladu se zákonem.

1.6.3. Kontrola ze strany nezávislých institucí

Mezi externí kontrolní úřady patří Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a Nejvyšší kontrolní úřad České republiky. V případě dotací i příslušný orgán České republiky nebo Evropské unie.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen ÚOHS) dohlíží, aby subjekty dodržovaly zákon o veřejných zakázkách. Zadavatel musí podle právních předpisů postupovat tak, aby se nedopustil diskriminace a zároveň fungoval se zásadami transparentnosti a rovného zacházení. ÚOHS provádí kroky, aby byly zachovány tyto zásady. Například uskutečňuje průběžná opatření, prohlašuje, jestli zadavatel konal v souladu s právními předpisy, uděluje sankce nebo dohlíží na jednotlivé postupy zadavatele při zadávání.

Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen NKÚ) má funkci, při které provádí kontrolu dokumentačně právní, finančně účetní a výkonnostní. Při dokumentačně právní kontrole dohlíží NKÚ na soulad jednotlivých dokumentů se zákonem. Při finančně účetní kontrole je obsahem hlavně

prozkoumání, zda byly účty vedeny správně po formální a věcné stránce. U výkonnostního druhu kontroly NKÚ dává pozor, zda se dosáhlo hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti. NKÚ provádí kontrolu pouze ex post, kdy nejprve zkoumá, jestli zadavatel dodržel předběžný a průběžný dohled a následně samostatně a nezávisle překontroluje veškerou dokumentaci a další důležité složky veřejné zakázky (Ochrana, 2008).

1.7. Faktory ovlivňující efektivnost veřejných zakázek

1.7.1. Indikátory ovlivňující trh veřejných zakázek

Pavel (2013) upozorňuje, že korupce je předmětem mnoha diskuzních témat, která se týkají veřejných zakázek. Určit míru korupce nebo efektivnost veřejného sektoru se dá ale jen velmi těžko, protože měřit zmíněné ukazatele není triviální. K měření objemu korupce a efektivnosti se používá několik ukazatelů, které dokáží výsledky poměrně dobře interpretovat. Pro měření korupce se používá mezinárodně uznávaný ukazatel CPI (Corruption Perception Index), který je i přes některé své nedostatky nejpoužívanějším indikátorem vzhledem k faktu, že obdobný ukazatel zkrátka není dostupný. Pro interpretaci kvantifikace efektivnosti používá Pavel (2013) studii GCR (Global Competitiveness Report), která v sobě zahrnuje několik zajímavých faktorů jako jsou nevhodné vynakládání vládních zdrojů, přehnaná moc politiků, korupce, ochrana duševního vlastnictví, celková bezpečnost a mravní normy společnosti. Mezi oběma zmíněnými indikátory je poměrně silný vztah, kdy státy s dosaženou vyšší mírou korupce často dokládají i nižší efektivnost celého veřejného sektoru.

1.7.2. Měření neefektivnosti veřejných zadavatelů

Jedním z témat často bývá, jaký je rozdíl v efektivnosti mezi veřejným a soukromým sektorem. Hlavním důvodem vnímání rozdílnosti je skutečnost, že ve veřejném sektoru není přítomný ziskový motiv jako v soukromém sektoru. Zároveň je zpravidla ve veřejném sektoru osoba rozhodovatele a končeného konzumenta statku rozdílná.

Autoři Bandiera, Prat a Valletti (2008) odlišují neefektivnost ve veřejných zakázkách na služby podle korupce (aktivní) a špatně nastavených kritérií (pasivní). Pokud zadavatel špatně nastaví jednotlivé parametry, dochází ke zbytečné neefektivitě, která ani nesouvisí s korupcí, ale s obyčejnou vládní neúčinností. Jak jména tvůrců napovídají, výzkum probíhal v Itálii na

začátku 21. století a autoři dospěli k závěru, že špatně nastavené tendry souvisí s vysokou cenou zakázek více než korupce.

Abychom byli schopni předpovědět neefektivnost zadavatelů ve veřejném sektoru, máme dvě možnosti. Pavel (2013) jako první z nich uvádí porovnání řízení za sektorové a veřejné zadavatele. Mezi sektorovým a veřejným zadáváním veřejných zakázek je pár nepatrných rozdílů, které jsou ale zanedbatelné. Jak sektoroví, tak veřejní zadavatelé musí vycházet ze zákona o veřejných zakázkách. Musíme také respektovat, že sektorové zadavatele motivuje skutečnost, že případné ušetření se může přeměnit do zisku podniku. U veřejných zadavatelů podobná věc nehrozí, protože odměny jsou vypisovaný tabulkovým způsobem. Pro analýzu byly použity soubory zakázek na stavební práce, které díky způsobu stanovení předpokládané ceny ještě snížily možné zkreslení výsledků. Pomocí regresní analýzy bylo zjištěno, že u sektorových zadavatelů postupně konkurenční efekt vyprchává, když s každou další nabídkou od uchazeče klesá hodnota vysoutěžené ceny. U veřejných zadavatelů je pokles vysoutěžené ceny konstantní a nepozorujeme zde podobný jev jako u sektorových zadavatelů.

Druhým způsobem, jak zkoumat neefektivnost zadavatelů je porovnat ziskovost společností, které se dostaly k veřejným zakázkám se společnostmi, které pracují pouze pro soukromé zadavatele. Jako předpoklad bereme, že u soukromých subjektů nedochází k takovému omezení ze strany zákona a zároveň počítáme s tím, že nebude docházet k takové korupci jako v případě veřejných zakázek. Společnosti usilující o veřejné zakázky by měly zase vykazovat objemnější zisky a marže z důvodů neefektivnosti zadávání. Předchozí předpoklady byly potvrzeny dle Pavel (2013) v bakalářské práci Čechová (2012), kde společnosti ucházející se o veřejné zakázky vykázaly o 64 % vyšší ziskovost marže.

1.7.3. Projekty a zadávací metody

Výběr dodavatele lze podle Pavel (2013) dělit na otevřenou a vyjednávací zakázku (jednací řízení s uveřejněním, soutěžní dialog aj.). U otevřeného řízení zadavatel vybere dodavatele podle předem stanovených kritérií jako je nejnižší nabídková cena nebo ekonomická výhodnost a dodavatelé už nemohou svou nabídku měnit. Při vyjednávání zadavatel určí jen základní ukazatele, o kterých následně jedná s dodavateli, kteří mohou nabídku ještě pozměňovat. Zadavatel vybírá většinou způsob podle toho, jak dokáže určit předmět zakázky. Pokud není technicky zdatný a nedokáže přesně popsat technické parametry, přistupuje se k procesu vyjednávání. Při technické vyspělosti zadavatelů naopak nic nebrání využití otevřené soutěže o

zakázku. Při složitém projektu může být otevřená soutěž velmi riziková, obzvlášť pokud v sobě zakázka schovává tzv. vícepráce, což jsou dodatečné práce na zakázce, které nebyly součástí vysoutěžené ceny. Nejistota může vést ke snížení konkurence, jelikož dodavatelé budou velmi zvažovat, jestli se jim vyplatí soutěžit o zakázku. Otevřená soutěž je propojená s tzv. fixní cenou, kdy soutěžící slibuje, že dodrží vysoutěženou cenu. Problém nastává v případě, kdy je vysoká konkurence a ceny jsou tlačeny nepřiměřeně nízko. Výherce soutěže pak pro zvýšení zisku často snižuje kvalitu práce (služby). Druhým významným nedostatkem je nepružnost cen při objevení víceprací. Každá dodatečná práce se musí odsouhlasit zvlášť a proces je to zbytečně zdoluhavý a náročný. Zadavatel v obou případech musí povolávat znalce, kteří dohlédnou na dodržení kvality a nutnost dodatečných prací. U vyjednávacího řízení se uchazeč dohodne se zadavatelem na dokazování jednotlivých nákladů a podílu na zisku. Mluvíme o systému tzv. nákladech+, který nemá obdobné nedostatky jako v případě otevřeného řízení. Jedinou jeho potíží bývá nutnost dohlížet na uznatelnost daných nákladů, na což je potřeba zajistit znalce. Otevřené řízení jsou však mnohem více preferovaná, a to především díky své zvýšené transparentnosti.

Dalším faktorem, který odráží dopad na výběru způsobu zadávání, je hospodářský cyklus. Během hospodářského poklesu jsou společnosti ochotny jít i pod nákladové ceny, aby aspoň dočasně byly schopny uhradit své fixní náklady (popř. udržet zaměstnanost). Při hospodářském růstu dodavatelé nepocítují tak silně nutnost se o zakázky z veřejného sektoru ucházet a nová soutěž je pro ně lákavá, jen pokud přinese odpovídající výdělek. Hospodářský cyklus tak přímo ovlivňuje způsob zadávacího řízení. V období recese se vyplatí zadavateli zakázku vyhlásit v otevřené řízení, protože ceny budou nižší vlivem většího počtu účastníků, kteří soutěží o menší počet zakázek. U hospodářského růstu naopak dochází spíše k volbě vyjednávacích způsobů, ve kterých pozorujeme snahu o snížení ziskové marže.

1.7.4. Konkurence na nabídkové straně

Pavel (2013) píše, že pokud se zadavateli podaří dosáhnout co nejnižší vysoutěžené ceny, dojde tím ke zvýšení efektivity. Co nejnižší ceny se docílí nejlépe při vysoké konkurenci, kdy roste počet potenciálních dodavatelů. Mnoho faktorů má dopad na množství nabídek od uchazečů. Část z nich může zadavatel svoji prací a výběrem ovlivnit, a to konkrétně ve výběru zadávacího řízení, kvalifikačními předpoklady a transakčními náklady. Zamezování volnosti dodavatelům

při vstupu do soutěže a zvyšování kvalifikačních předpokladů snižuje počet účastníků a zvyšuje vysoutěženou cenu.

Mnoho autorů pracovalo na analýzách, které měly objasnit, jak ovlivňuje příchod každého dalšího soutěžícího výslednou nabízející cenu. U nadlimitních zakázek provedla dle Pavel (2013) výzkum Evropská komise (2008), kdy zkoumala 13 370 zakázek. Došla k závěru, že druhý nabízející sníží cenu o 4,5 % a každý další nabízející sníží vysoutěženou cenu přibližně o 1,2 %.

Pavel (2013) provedl vlastní analýzu za pomoci velkého souboru veřejných zakázek. Výzkum rozdělil do tří oblastí: stavební práce, služby a dodávky. U všech tří druhů předmětu byl vysledován konkurenční efekt, kdy s každou další nabídkou dochází ke snížení vysoutěžené ceny.

1.7.5. Postkontraktační chování

Jako postkontraktační chování označuje Pavel (2013) dobu po ukončení zakázky, kdy se nejlépe hodnotí efektivnost veřejné zakázky. Podle Hanušová (2018) lze do postkontraktačního období zahrnout 3 fáze, které definoval ve své knize Ochrana (2011). Konkrétně se bavíme o fázích exploatace, monitorování a ex post auditu.

Na efektivnost zakázky má velmi často vliv, pokud dochází ke změnám ve smlouvě v podobě dodatků, které souvisí s rozsahem prací, předmětem plnění, časem, do kdy musí být zakázka splněna nebo se smluvní cenou. Nejčastěji změny probíhají u zakázek, které trvají dlouhou dobu. Změny můžeme členit na podstatné a nepodstatné. Podstatnými rozumíme ty, které by při zapojení do veřejné zakázky hned na začátku mohly změnit vítěze soutěže. Hodnotící a kvalifikační kritéria se tedy nemohou až na výjimečné situace měnit. Podrobněji jsou podstatné a nepodstatné změny definovány v § 222 ZZVZ.

1.8. Faktory ovlivňující výši vysoutěžené a skutečně uhrazené ceny

Ve veřejných zakázkách se běžně stává, že předpokládaná hodnota je odlišná od vysoutěžené (smluvní) hodnoty. Vysoutěžená cena se zase může lišit od skutečné výše plnění, které bylo za zakázku uhrazeno.

1.8.1. Počet uchazečů

Polívková (2016) přichází s tezí, že jedním z nejdůležitějších faktorů, které ovlivňují výši vysoutěžené a skutečně uhrazené ceny je počet uchazečů o veřejnou zakázku. Podstatou je fakt, že s větším množstvím uchazečů o zakázku dochází ke snižování hodnoty vysoutěžené ceny. Za jasný důkaz pokládáme tzv. konkurenční efekt, který je tou nejlepší možnou ukázkou. Byl potvrzen několika různými výzkumnými pracemi. Za zmínku stojí dle Polívková (2016) práce Özcan a Onur (2011), kteří provedli analýzu a více než 90 000 veřejných zakázkách. Zjistili, že v průměru klesne vysoutěžená cena o necelá 4 % s každou další nabídkou. Pavel (2010) ve své analýze došel k závěru, že každý další příchozí uchazeč snížil vysoutěženou cenu o 3,27 % ceny předpokládané.

Nejpravděpodobnějším vysvětlením se stávají dvě skutečnosti. Za první z nich se považuje možnost, že s více nabídkami je pravděpodobnější, že objevíme někoho s nižší soutěžní cenou. Druhým častým vysvětlením bývá, že konkurenční firmy snižují cenovou nabídku, aby zvýšily pravděpodobnost své výhry.

Transparency International (2005) tvrdí, že další skutečností, která ovlivňuje počet uchazečů může být koluzní kartel, kdy dojde k dohodě mezi jednotlivými účastníky, kteří si rozdělí pole působnosti na trhu. Tím klesá počet skutečných uchazečů a rostou nabízené ceny.

1.8.2. Lhůta pro podání nabídek

Polívková (2016) uvádí dva pozitivní a jeden negativní dopad lhůty pro podání nabídek na výslednou vysoutěženou cenu. Prvním pozitivním dopadem může být, že s delší lhůtou roste pravděpodobnost lépe spočítané ceny, která by pak měla být o to nižší. Jako druhý pozitivní dopad se dá uvést, že při delší lhůtě je reálnější, že si vypsané zakázky všimne více uchazečů. Tím dochází k větší konkurenci a opět se tak dostáváme ke konkurenčnímu efektu, který sráží cenu dolů.

Prodloužení lhůty ale nemusí být vždy optimální. Uchazeči potřebují vědět, kam mají soustředit své dodávky, služby nebo stavební práci. Pokud je lhůta neúměrně dlouhá, roste nejistota uchazečů ve veřejnou zakázku. Uchazeči nechtějí věnovat přehnané množství času zakázce, kterou by ani nemuseli vysoutěžit. Je pro ně důležité, aby znali výsledek soutěže co nejdříve a mohli své síly soustředit případně někde jinde.

1.8.3. Druh zadávacího řízení

Nikolovová a kol. (2012) ve své studii došli k závěru, že otevřené řízení u stavebních prací smluvní cenu poníží o zhruba 13 % v porovnání s jednacím řízením bez výzvy k účasti. Celkově se dá otevřené řízení považovat za nejvíce průhledné řízení, protože přitahuje nejvyšší počet uchazečů. V porovnání s jednacím řízením s výzvou k účasti dokonce láká u stavebních prací o 3,2 nabídky více. U užších řízení pak může docházet k vyšší míře korupce, a tedy i k vyšší vysoutěžené ceně, protože zadavatel si vytipuje určité subjekty, kterým nabídne účast v zakázce. Uvádí se také ale, že v užším řízení má zadavatel jasnější představu o předmětu veřejné zakázky, a proto vysoutěžená cena není v porovnání s předpokládanou o tolik rozdílná.

1.8.4. Předpokládaná hodnota

Nikolovová a kol. (2012) tvrdí, že v 71 % případů dosahuje vysoutěžená cena nižších hodnot než předpokládaná a ve 22 % je tomu naopak a předpokládaná cena je nižší. Ve zbylých 7 % případů se obě ceny rovnají. U stavebních zakázek nadlimitních bylo překvapivě zjištěno, že rozdíl mezi smluvní a předpokládanou hodnotou je nižší než u podlimitních a zakázek malého rozsahu. Autoři odůvodňují daný fakt tím, že vyšší objem nadlimitních zakázek podporuje výskyt přirozeného monopolu ve stavebnictví. Polívková (2016) uvádí, že u zakázek s vyššími cenami roste i možnost vysokého rozpětí mezi soutěženými cenami. Ocenění vzhledem k náročnosti a složitosti projektů je často složité a soutěžící nabízejí rozdílné ceny.

1.8.5. Rozptyl nabídek

Polívková (2016) rozumí rozptylem variabilitu souboru podle distance od průměrné hodnotové nabídky uchazečů. Pokud bychom porovnávali dvě různé zakázky se stejnou průměrnou hodnotou nabídky a stejným počtem uchazečů, můžeme i přesto dojít k nižší nabídkové ceně u jedné z nich. Právě u zakázky s vysokým cenovým rozptylem je pravděpodobné, že vyhraje nabídka s přehnaně nízkou nabídkovou cenou. Nelze vyloučit, že uchazeč pak bude mít problémy dodržet smluvní cenu z důvodů mimořádně nízké nabídkové ceny. Dle § 48 134/2016 Sb. ZZVZ má ale zadavatel možnost vyloučit uchazeče s mimořádně nízkou nabídkovou cenou z řádných důvodů. Je tedy i na zadavateli, aby si komplikace ohlíželi.

1.8.6. Hodnotící kritéria

Pokud je jediným hodnotícím aspektem nejnižší nabídková cena, množství uchazečů se v průměru pohybuje okolo 2,75 uchazeče na nabídku. Při hodnocení ekonomické výhodnosti s více kritérii klesá počet podaných nabídek o téměř jednu celou nabídku na veřejnou zakázku. U hodnocení vícekritériálního je riziko, že zadavatel definuje kritéria ve prospěch určitého uchazeče a znevýhodňuje tak uchazeče ostatní. Kvůli tomu dochází ke sníženému počtu soutěžících, s kterými vzhledem k fungování konkurenčního efektu roste i vysoutěžená cena (Nikolovová a kol., 2012).

1.9. Veřejné zakázky v České republice

Pavel (2007) píše, že stát plní důležitou funkci v provozu ekonomiky a je nemyslitelné si představit, že by stát neměl být výrazným účastníkem ekonomických procesů a rozhodování. Způsob smíšené ekonomiky používají vesměs veškeré vyspělé státy. V tomto modelu se souběžně potkává veřejný a soukromý sektor. Stát ke svému fungování potřebuje zajistit mnoho zboží a služeb, statky může buď poskytovat sám (pomocí výroby), nebo je získává od jiného subjektu, kterým je již zmíněný soukromý sektor. Z výše uvedeného vyplývá, že veřejné zakázky jsou důležitým tématem v každé ekonomice, která se považuje za vyspělou. Za takovou ekonomiku můžeme Českou republiku považovat. Maaytová a kol. (2015) shrnují, že v České republice se zadavatelé řídí podle několika evropských směrnic, zákona o veřejných zakázkách a zákona o finanční kontrole. Jeho postupy musí být v souladu s principem transparentnosti, principem nediskriminace a principem rovného zacházení.

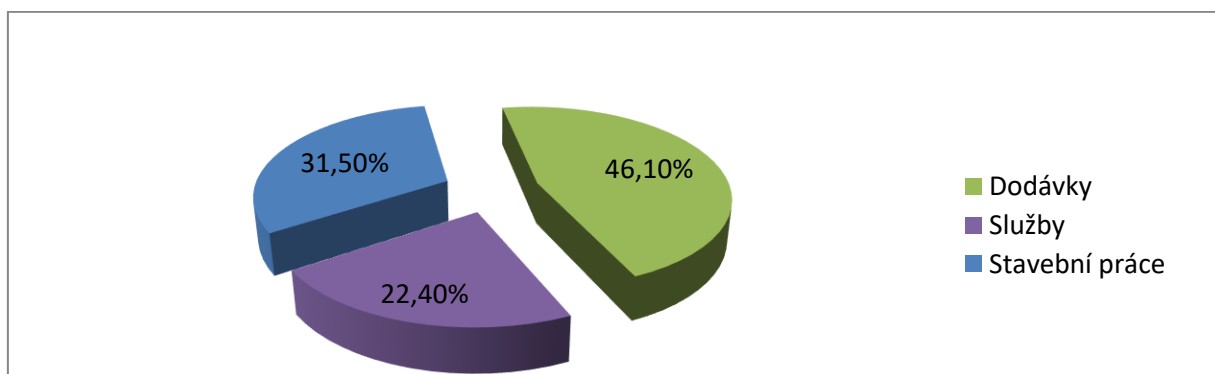
Tabulka 1: Základní údaje o trhu veřejných zakázek ČR za roky 2012-2017

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
HDP v mld. Kč (běžné ceny)	4 060	4 091	4 314	4 596	4773	5055
Celkové výdaje sektoru vládních institucí v mld. Kč	1 806	1 746	1 821	1 916	1883	1962
<i>z toho tvorba hrubého fixního kapitálu v mld. Kč</i>	169	152	179	236	159	169
Fiskální úsilí v mld. Kč	53	53	-52	18	62	-15
Trh veřejných zakázek v mld. Kč	493	478	581	583	484	559
- veřejní zadavatelé	414	409	440	500	426	462
- sektoroví zadavatelé	79	69	141	83	58	97
Podíl trhu VZ na HDP (v %)	12,14%	11,68%	13,47%	12,68%	10,14%	11,06%
Evidováno v IS VZ v mld. Kč	325	300	451	317	323	399
Podíl VZ evidovaných v IS VZ na trhu VZ (v %)	65,92%	62,76%	77,62%	54,37%	66,74%	71,38%

(Výroční zpráva o trhu VZ ČR za rok 2017)

Veřejné zakázky jsou důležitou součástí rozpočtu České republiky. Od roku 2012 do roku 2017 každoročně dosáhl podíl trhu veřejných zakázek minimálně 10 %, tzn. minimálně jedna desetina hrubého domácího produktu je vynaložena každý rok na veřejné zakázky. Dle Tabulky 1 se jednalo v roce 2017 o 559 mld. Kč, což odpovídalo více než 11 % celkového HDP.

Graf 1: Podíl zadaných VZ dle druhu za rok 2018 podle počtu

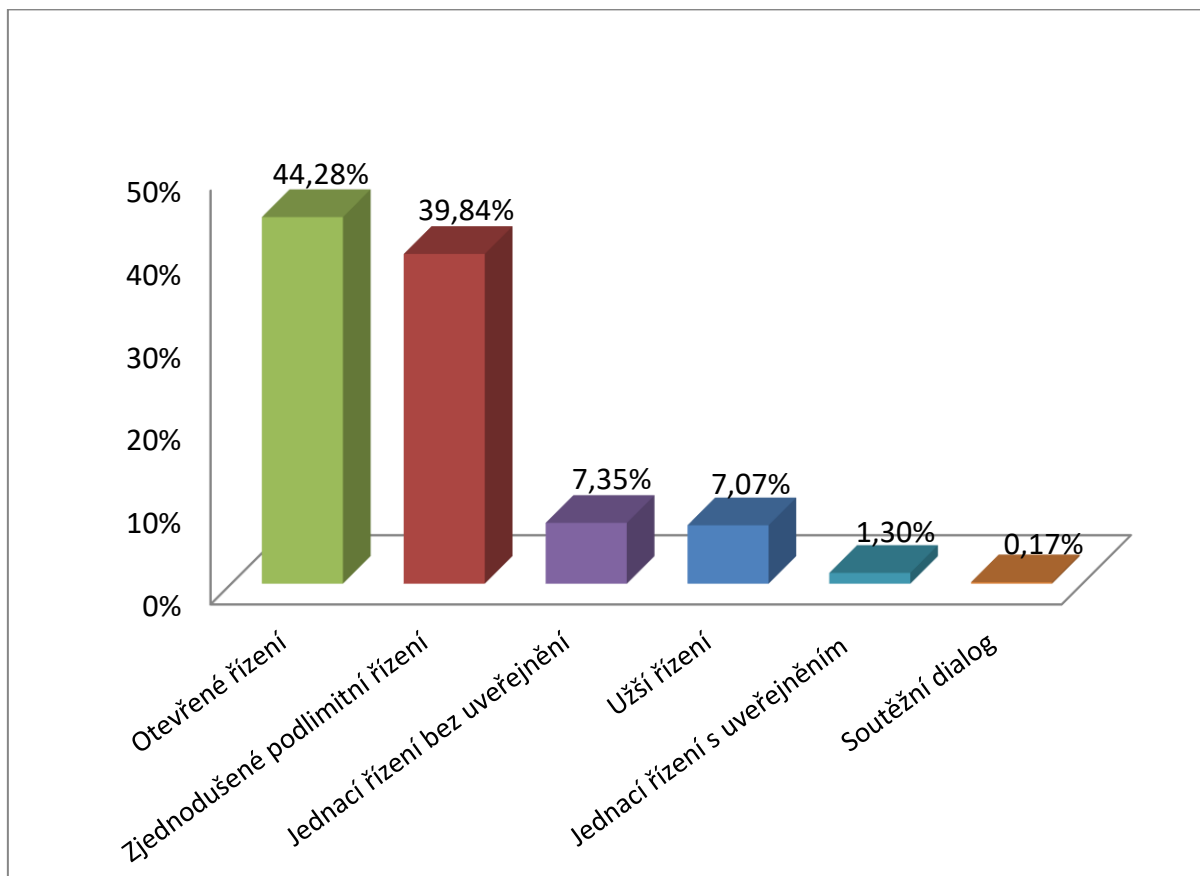

(Statistické údaje o VZ dostupné z www.portal-vz.cz, vlastní zpracování)

Portál veřejných zakázek každoročně zveřejňuje zajímavé statistiky k veřejným zakázkám. Z Grafu 1 je patrné, že při rozdělení podle druhu byla necelá polovina (46,1 %) zakázek v roce vypsána jako veřejné zakázky na dodávky. V 31,5 % případů se jednalo o stavební práce. Zbýlá část, a to 22,4 %, byla uvedena jako veřejné zakázky na služby. Je nutné dodat, že grafy

neobsahují data na zakázky malého rozsahu a zakázky zadané v souladu s výjimkami dle § 29 a § 30 ZZVZ.

Graf 2: Podíl zadáných VZ dle druhu ZŘ za rok 2018 podle počtu

(Statistické údaje o VZ dostupné z www.portal-vz.cz, vlastní zpracování)

Graf 2 jasně ukazuje, které dva druhy řízení v roce 2018 bezkonkurenčně převládají. Mluvíme o otevřeném řízení a zjednodušeném podlimitním řízení. Obě tyto formy dosahují v součtu 84,12 % (otevřené řízení 44,28 % a zjednodušené podlimitní řízení 39,84). Jako třetí nejužívanější druh řízení se stalo jednací řízení bez uveřejnění se 7,35 % a hned v závěsu se 7,07 % užší řízení. Na posledních dvou místech se s velmi nízkým zastoupením umístilo jednací řízení s uveřejněním a soutěžní dialog.

2. Veřejné zakázky ve vybraných městských částech Prahy

Původním cílem bylo analyzovat veřejné zakázky pouze na Praze 14. Jelikož bychom ale nezískali za dané období dostatečný počet dat, přidali jsme do analýzy a výzkumu další část Prahy, která leží nedaleko Prahy 14. Konkrétně se jedná o městskou část Praha-Dubeč.

2.1. Profil zadavatele

Data jsou získána z profilu zadavatele. Profil zadavatele definuje Kubičík (2018) jako nástroj, který je elektronický, a tudíž dostupný dálkově. Zadavatel na něj umísťuje data a soubory, které souvisí s danou zakázkou. U Prahy 14 se jedná o systém E-ZAK a u Praha-Dubeč o systém e-zakazky.cz.

Systém E-ZAK působí lehce zastaralým dojmem, za to je však velmi přehledný. Na úvodní stránce profilu zadavatele je jasně vymezený název městské části, IČO subjektu, přesná adresa, internetová adresa profilu zadavatele a ID profilu zadavatele ve Věstníku veřejných zakázek. Hned pod hlavičkou s předem zmíněnými daty je umístěný filtr, podle kterého se dá vyhledávat zakázky buď ukončené nebo probíhající. Následuje filtr, který zakázky může rozdělit na archivované a aktuální. Poslední možné rozdělení se týká druhu veřejné zakázky, a to konkrétně na dodávky, služby a námi sledované stavební práce. Po jednoduché práci s filtrem vyjede přehledný seznam zakázek, jehož součástí je název zakázky, režim, fáze zadávacího řízení, datum zahájení a lhůta pro nabídky/žádosti. Po zvolení konkrétní soutěže se otevře okno s podrobnými informacemi. Součástí základních informací je například systémové číslo, stručný popis předmětu, druh řízení, režim veřejné zakázky, předpokládaná hodnota, adresa kontaktního místa. V odrážkách pod informacemi o veřejné zakázce nalezneme zadávací dokumentaci, vysvětlení, doplnění a změny zadávací dokumentace, hodnocení nabídek, veřejné dokumenty, formuláře a URL odkazy.

Oproti E-ZAK působí profil zadavatele e-zakazky.cz jako elegantní a moderní web. Stejně jako u předchozího profilu se v úvodní hlavičce nachází základní informace o zadavateli jako je název, adresa, IČO, DIČO, email a adresa původního profilu, který zadavatel používal v minulosti. Zakázky jsou rozděleny do čtyř sekcí na neukončené, zadané, zrušené a zakázky, u kterých bylo ukončeno plnění smlouvy. V každém z uvedených titulů se uvádí název, číslo, druh řízení a druh zakázky. Při detailním prohlížení konkrétní zakázky se objeví také datum uveřejnění na profilu, interní číslo zakázky, identifikátor, druh zakázky, předpokládaná

hodnota, počátek lhůty pro podání nabídek, konec lhůt pro podání nabídek, evidenční číslo, datum uzavřená smlouvy aj.

2.2. Popisné statistiky

Pro získání všech potřebných dat bylo nutné projít důkladně profil zadavatele obou městských částí. Po stažení veškerých dokumentací, smluv a jiných dokumentů přišlo na řadu vypisování jednotlivých dat do předem připravené tabulky. Zjišťovány byly údaje jako jsou název zakázky, předpokládaná hodnota bez DPH, postup, režim veřejné zakázky, počet nabídek, počet vyřazených nabídek, hodnotící kritéria, vysoutěžená cena, nabízená cena všech účastníků, skutečně uhrazená cena, počátek běhu lhůt, konec běhu lhůt.

2.2.1. Výběr pracovního souboru

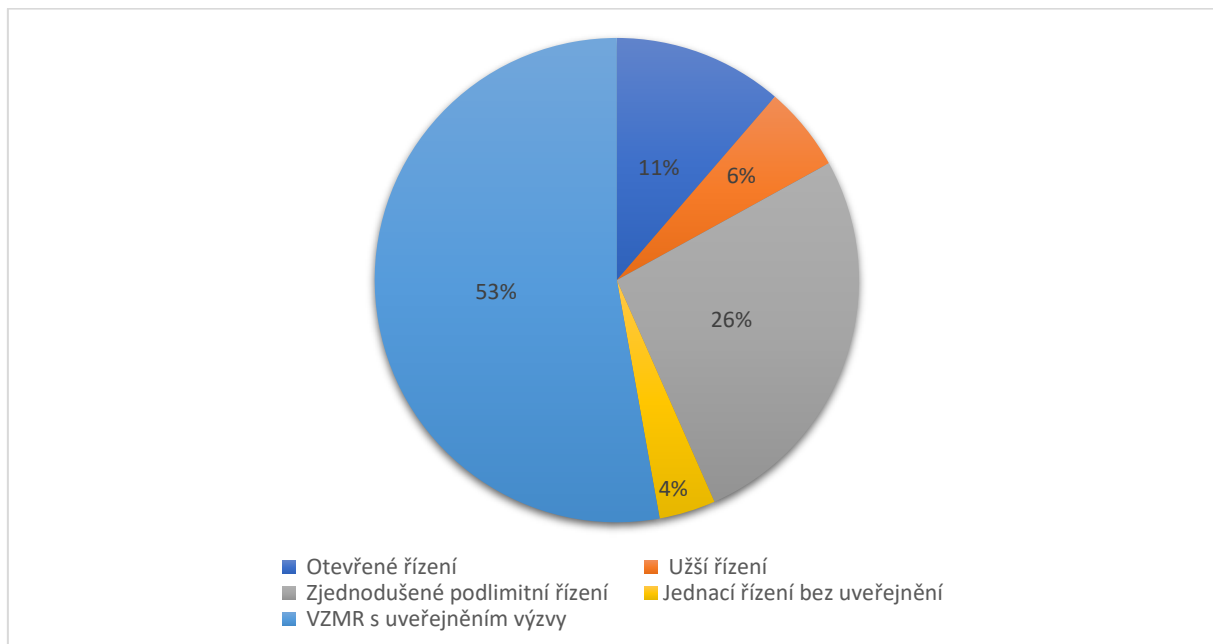
Pro zjednodušení a větší přehlednost budeme analýzu provádět za obě městské části dohromady. Na profilech zadavatelů sledovaných městských částí se od roku 2012 objevilo 382 veřejných zakázek (352 na Praze 14 a 30 v Dubči). Vzhledem k tématu práce a regresní analýze, která by měla sledovat růst, resp. pokles vysoutěžené a skutečně uhrazené ceny v závislosti na určitých faktorech, budeme používat pouze zakázky na stavební práce. Stavebních prací bylo vypsáno za sledované období od roku 2012 přesně 133 za obě sledovaná území. Ze 133 stavebních zakázek jich bylo archivováno pouze 94, k tomu všemu bylo zrušeno z různých důvodů dohromady 20 zakázek. Data a soubory tedy máme možnost získat k 74 veřejným zakázkám na stavební práce. U 21 zakázek ze 74 nebyla uvedena všechna potřebná a zkoumaná data, která byla nutná k regresní analýze. U několika zakázek chyběl počet podaných nabídek, počet vyřazených nabídek, skutečně uhrazená cena a hodnotící kritéria. Bez těchto dat, která jsou zároveň faktory, jež potenciálně mohou přímo ovlivňovat zkoumané vztahy, se nedalo soutěženou zakázku zahrnout do analyzovaného souboru. Městským částem bych doporučil doplnit chybějící data, aby předešli případné penalizaci ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

2.2.2. Druhy zadávacího řízení

Zákon o zadávání veřejných zakázek upravuje mimo jiné jako druhy řízení otevřené řízení, užší řízení, zjednodušené podlimitní řízení a jednacím řízení bez uveřejnění. VZMR s uveřejněním

výzvy není definovaná zákonem. Zadavatelům je umožněno u zakázek malého rozsahu používat vlastní směrnice a pravidla pro zadávání veřejných zakázek, které ale musí být minimálně v souladu s principy obsaženými v § 6 ZZVZ.

Graf 3: Druhy zadávacího řízení dle počtu

(Vlastní zpracování)

Praha 14 i Praha-Duběč používají analogii k otevřenému řízení ve formě VZMR s uveřejněním výzvy. Tento druh zadávacího řízení má shodné parametry jako otevřené řízení, akorát je vyhlášováno v souvislosti se zakázkou malého rozsahu, a to v celkovém počtu 28 zakázek (53 % celkové počtu). Na zakázku malého rozsahu byla dvakrát také využita analogie jednacího řízení bez uveřejnění. Zbytek zakázek probíhal v podlimitním režimu. 14 zakázek se uskutečnilo ve zjednodušeně podlimitním režimu (26 %) a v 9 případech bylo využito buď otevřené, nebo užší řízení.

2.2.3. Dělení na podlimitní zakázku a VZMR

Při rozdělení dle předpokládané hodnoty můžeme očekávat tři různé druhy zakázek. V našem případě nebyla ani za jednu městskou část vyhlášena nadlimitní zakázka. Ve 23 případech stanovila předpokládaná hodnota zakázky podlimitní plnění a ve 30 veřejných zakázkách šlo o zakázku malého rozsahu.

Tabulka 2: Rozdělení podle předpokládané hodnoty

Název	Počet VZ	Ø PC	Ø VC	Ø SUC	Ø počet dní pro podání nabídky
Podlimitní	23	11 643 388	10 365 703	10 909 713	24
VZMR	30	2 300 337	2 168 844	2 171 052	15,87

(Vlastní zpracování)

Průměrná předpokládaná hodnota u podlimitních zakázek dosáhla hodnoty 11 643 388 Kč bez DPH. Nejvyšší hodnotu zakázky dle předpokládané hodnoty (49 400 000 Kč bez DPH) sledujeme na Praze 14 v roce 2013, kdy městská část soutěžila zakázku na energetickou úsporu budovy místní základní školy. Za zmínku stojí i rok 2016, kdy došlo k vyhlášení soutěže na výstavbu mateřské školy s předpokládanou hodnotou 46 000 000 Kč bez DPH. Ostatní zakázky v podlimitním limitu dosahovaly maximálně poloviční hodnoty každé ze dvou výše zmíněných. U zakázek malého rozsahu dosáhl průměr zhruba 2,3 milionu Kč bez DPH. Soutěž s nejnižší předpokládanou hodnotou 320 729 Kč bez DPH proběhla v roce 2018 týkající se opravy podlah v mateřské školce.

U průměrné vysoutěžené ceny sledujeme pokles oproti předpokládané. Jako jeden z možných důvodů, který stojí za zmínku, můžeme uvést konkurenční efekt. U něj můžeme sledovat, že každá další přijatá nabídka snižuje vysoutěženou cenu o několik procent. Vysoutěžená cena je v průměru o téměř 1,3 milionu Kč nižší. U VZMR nedosahuje rozdíl mezi předpokládanou a vysoutěženou cenou takového rozměru, konkrétně mluvíme o zhruba 130 tisících Kč.

Skutečně uhrazená cena je u podlimitních i VZMR mezi předpokládanou a vysoutěženou cenou. Důvodem by mohl být fakt, že zkoumáme pouze zakázky na stavební práce, u kterých jsou běžné tzv. vícepráce, kdy dochází k navyšování plnění z důvodů dalších potřebných prací, které musí dodavatel uskutečnit.

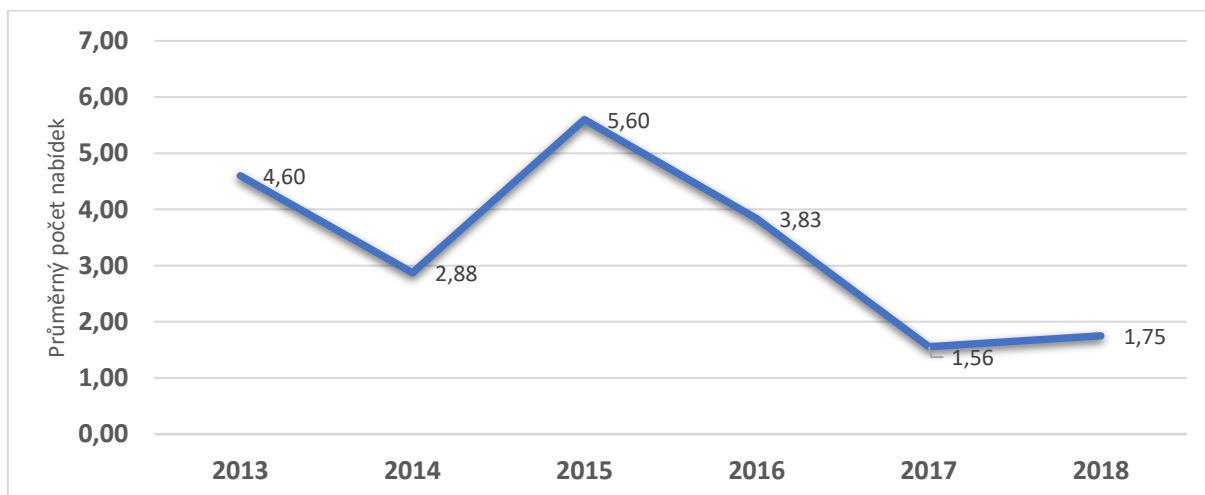
Dle § 54 ZZVZ musí být lhůta pro podání nabídek ve zjednodušeném podlimitním řízení nejméně 11 pracovních dní. U nabídek v otevřeném řízení se lhůta prodlužuje na 20 pracovních dní u stavebních zakázek. Podle zmíněného zákona, který nabyl účinnosti 1. 10. 2016 byly všechny lhůty řádně dodrženy. Většina zakázek ale proběhla před říjnem 2016, to znamená, že bylo nutné se řídit podle tehdy platného Zákona č. 137/2006 Sb. (ZVZ), který nabyl účinnosti 1. 7. 2006. Na veřejného zadavatele se vztahovala lhůta u podlimitních zakázek v otevřeném řízení v délce 22 dnů, v užším a zjednodušeném podlimitním řízení v délce 15 dnů. Při auditu by oběma městským částem nehrozily sankce za nedodržení povinné zákonné lhůty podle platných zákonů. Průměrná lhůta za celé sledované období u podlimitních zakázek činila 24

dní. Nejkratší lhůta byla vypsána na rozšíření základní školy v Dubči, kdy zadavatel dodržel přesně limit 15 dnů. Nejdelší lhůta byla použita u zadávacího řízení na výstavbu mateřské školy na Praze 14, kdy měli dodavatelé 45 dnů na podání nabídky. U zakázek malého rozsahu pozorujeme v průměru o více než 8 celých dnů kratší lhůtu pro podání nabídek. Nejkratší počet dní (pouhých 7) na podání nabídek měli dodavatelé u zakázky v Dubči při přístavbě třídy mateřské školy. I přes to, že zakázka byla soutěžená jako VZMR, by bylo vhodnější dát delší lhůtu, jelikož šlo o zakázku s předpokládanou hodnotou 5 700 000 Kč bez DPH. Možná i vzhledem ke krátké lhůtě na podání nabídek se k soutěži přihlásil jen jeden uchazeč.

2.2.4. Počet nabídek a hodnotící kritéria

Graf 4 ukazuje meziroční vývoj průměrného počtu nabídek na jednu zakázku na stavební práce za roky 2013 až 2018.

Graf 4: Vývoj průměrného počtu nabídek u stavebních prací v letech 2013-2018

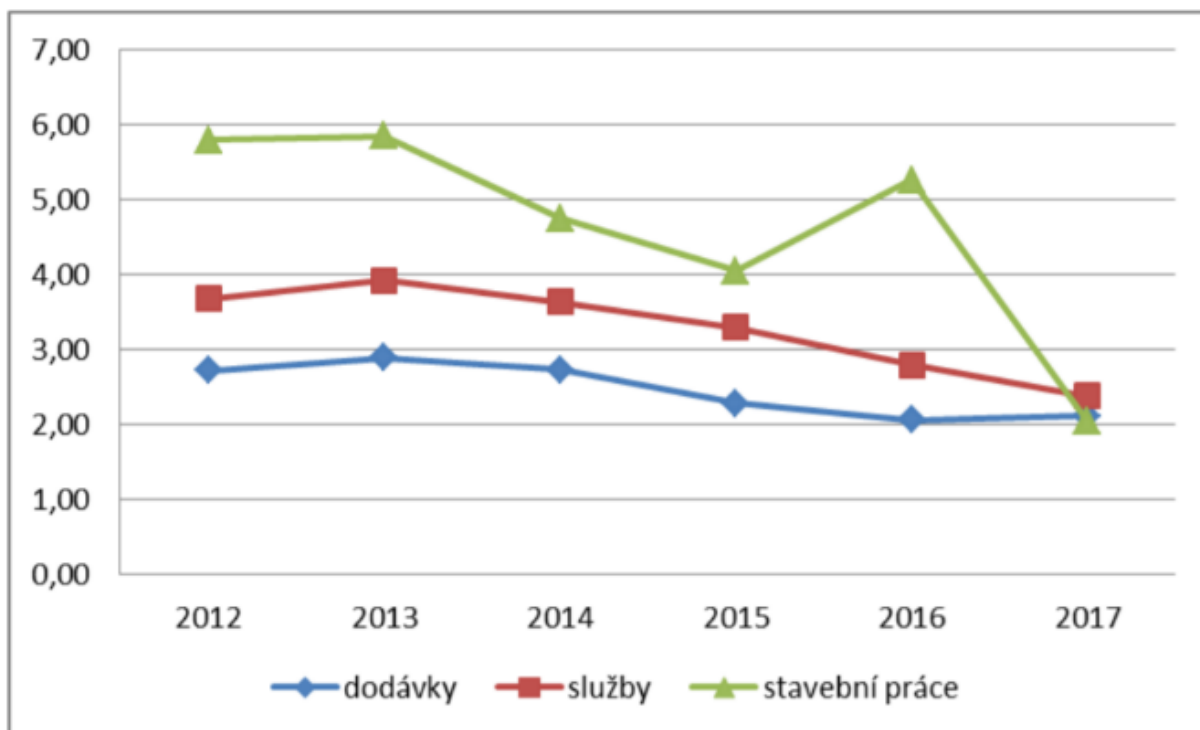

(Vlastní zpracování)

V roce 2013 probíhaly soutěže pouze v režimu podlimitních zakázek, u kterých se obecně očekává vyšší počet uchazečů. Za rok 2014 došlo k mírnému poklesu průměrného počtu podaných nabídek. Důvodem by mohlo být snížení počtu podlimitních zakázek a nárůst veřejných zakázek malého rozsahu, které měly v několika případech pouze jednoho uchazeče. Vývoj dosáhl svého maxima v roce 2015, kdy se průměr usadil na hodnotě 5,6 nabídek na jednu zakázku. Další roky následoval strmý pokles až do roku 2017 k hodnotě 1,56. Rok 2018 pak nabídl mírný nárůst o zhruba dvě desetiny. Celkově by se dalo poznamenat, že průměrná

hodnota podaných nabídek na zakázku meziročně klesá, jak také dokládá Výroční zpráva o trhu veřejných zakázek v ČR za rok 2017.

Graf 5: Vývoj průměrného počtu nabídek podle druhu VZ v letech 2012-2017

(Výroční zpráva o trhu VZ ČR za rok 2017)

Z Výroční zprávy MMR za rok 2017 dostáváme vývoj průměrného počtu podaných nabídek na zakázku už od roku 2012. Pokud se zaměříme pouze na stavební práce, všimneme si podobného klesajícího trendu jako v případě městských částí Praha 14 a Praha-Dubeč. Jediným výkyvem v grafu 5 u stavebních zakázek je rok 2016, kdy se průměrem stala hodnota 5,26. V roce 2017 následoval rapidní pokles k hodnotě 2,11 nabídky.

Tabulka 3: Průměrný počet nabídek a vyřazených nabídek v letech 2013-2018

Název	Ø Počet nabídek	Ø Počet vyřazených nabídek
Podlimitní	3,96	0,70
VZMR	2,67	0,40
Celkem	3,23	0,53

(Vlastní zpracování)

Tabulka 3 dává přehled o průměrném počtu podaných nabídek a průměrném počtu vyřazených nabídek za roky 2013-2018. Podlimitní zakázky dosáhly hodnoty téměř 4 nabídek na jednu soutěženou zakázku. U zakázek malého rozsahu vyšel průměr 2,67 nabídky na zakázku. Z uvedených dat je jasné, že podlimitní zakázky lákají větší množství dodavatelů z důvodů

možného většího výnosu. V podlimitním řízení byla dosažena hodnota 0,70 vyřazené nabídky na jednu soutěženou zakázku. U VZMR byly z různých důvodů vyřazeny průměrně dvě pětiny soutěžících. Nejvyšší počet nabídek byl podán na zakázku v podlimitním řízení, konkrétně se jednalo o výstavbu mateřské školy v Hostavicích. Vysoutěžená cena při této zakázce tvořila 74 % ceny předpokládané, což při zakázce s předpokládanou hodnotou 46 000 000 Kč bez DPH není zanedbatelná částka. Mohlo by se jednat o typický příklad tzv. konkurenčního efektu, kdy vysoký počet nabídek, snížil poměr vysoutěžené a předpokládané ceny více než o čtvrtinu. Soutěží s nejvíce vyřazenými nabídkami se stala stejná zakázka jako v případě nejvyššího počtu nabídek. Ze 14 podaných nabídek komise vyloučila celkem 4 z důvodů nesplnění technických kvalifikačních předpokladů, nezahrnutí dílčích položkových rozpočtů k jednotlivým částem, nepředložení dílčího rozpočtu aj.

Tabulka 4: Hodnotící kritéria v letech 2013-2018

	Nejnižší nabídková cena	Poměr nabídkové ceny a kvality	Nejnižší náklady životního cyklu
Podlimitní	22	1	0
VZMR	28	1	1
Celkem	50	2	1

(Vlastní zpracování)

U stavebních zakázek by se dalo předpokládat, že hlavním hodnotícím kritériem bude ve většině případů nejnížší nabídková cena. Ovšem z 53 sledovaných zakázek v městských částech Prahy jich bylo celkově 50 hodnoceno podle nejnížší nabídkové ceny. Pouze u 3 případů byla použita ještě jiná kritéria hodnocení. U podlimitního režimu v zakázce na rozšíření základní školy v Dubči byla pro zadavatele důležitá nabídková cena pouze z 60 %. Jako ostatní kritéria byla v zadávací dokumentaci uvedena lhůta dodání s vahou 20 %, kvalita s váhou 15 % a vliv na životní prostředí s váhou 5 %. Při zakázkách malého rozsahu na stavbu dvou multifunkčních hřišť v opakovaném řízení použil zadavatel poměr nabídkové ceny a kvality, kdy váha nabídkové ceny byla stanovena na 65 % a termín dodání na 35 %. Jediná zakázka byla hodnocena pomocí nejnížších nákladů životního cyklu. Dalo by se říci, že šlo o kombinaci dodávky a stavební práce, kdy měl dodavatel zajistit rekonstrukci výtahu. Uchazeč byl povinen dodat výtah a zároveň ho pomocí stavebních prací umístit na své místo (při rozhodování, jestli bude zakázka vypsána jako dodávka, služba, nebo stavební práce záleží na tom, kde se nachází těžiště zakázky, tedy která část má nejvyšší hodnotu plnění). U rekonstrukce výtahu použil zadavatel z 65 % nabídkovou cenu, z 20 % pravidelný servis výtahu a z 15 % spotřebu energie.

2.2.5. Vztahy mezi PC a VC, VC a SUC

Tabulka 5 popisuje průměrné rozdíly mezi předpokládanou a vysoutěženou cenou a skutečně uhrazenou a vysoutěženou cenou.

Tabulka 5: Průměrný rozdíl mezi PC a VC + SUC a VC

Název	Ø Rozdíl PC a VC	Ø Rozdíl SUC a VC
Podlimitní	1 277 686	544 010
VZMR	131 494	2 209
Celkem	628 898	237 330

(Vlastní zpracování)

Průměrná vysoutěžená cena dosahuje u podlimitní zakázek v průměru o 1 277 686 Kč bez DPH nižších hodnot než předpokládaná cena. U veřejných zakázek malého rozsahu je výsledek téměř desetkrát nižší. Průměrný rozdíl předpokládané a vysoutěžené ceny za zakázky v podlimitním režimu a zakázky malého rozsahu dosahuje hodnot 628 898 Kč bez DPH. Zajímavostí je, že pouze u jedné zakázky byla shodná předpokládaná hodnota plnění s vysoutěženou cenou. U 10 zakázek došlo k vysoutěžení vyšší ceny, než byla stanovena cena předpokládaná. Ve většině případů z těchto 10 zakázek bylo podáno nižší množství nabídek, což by tento úkaz mohlo mít za vinu. U dvou zakázek rozdíl dosáhl více než 3 milionů Kč, v takovém případě se mohlo jednat i o špatně stanovenou předpokládanou cenu.

Skutečně uhrazená cena je v průměru o 237 330 Kč vyšší než vysoutěžená cena. Výsledky nejsou překvapivé, protože speciálně u stavebních zakázek dochází velmi často na tzv. vícepráce. Zadavatel tedy v průměru uhradí u podlimitní zakázek o 544 010 Kč bez DPH více za dodatečné práce, u VZMR se jedná pouze o 2 209 Kč bez DPH. Vícepráce ale samozřejmě nejsou pravidlem, u 17 zakázek ve sledovém souboru se skutečně uhrazená cena rovnala vysoutěžené hodnotě plnění. V 6 případech byla skutečně uhrazená cena dokonce nižší, kdy mohlo dojít k tzv. méněpracím, kdy se například ukázalo, že nebude potřeba takového množství původně zamýšlených stavebních prací.

Tabulka 6: Průměrný podíl mezi VC a PC + SUC a VC

Název	Ø Podíl VC a PC	Ø Podíl SUC a VC
Podlimitní	0,90	1,06
VZMR	0,98	1,03
Celkem	0,94	1,05

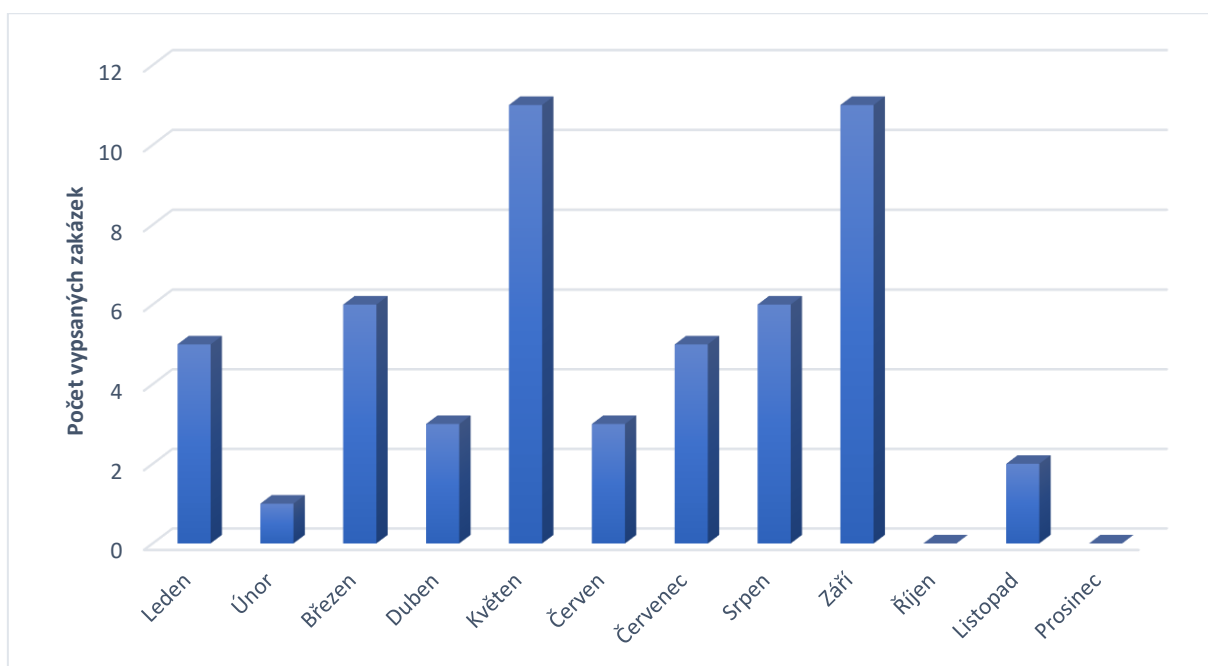
(Vlastní zpracování)

Tabulka 6 s průměrnými podíly mezi jednotlivými cenami by mohla interpretovat podobné závěry jako Tabulka 5 ale z trochu jiného úhlu pohledu. V podlimitním režimu byl stanoven podíl 0,90, což znamená, že vysoutěžená cena je v průměru o jednu desetinu nižší než předpokládaná. U veřejných zakázek malého rozsahu je rozdíl VC a PC téměř zanedbatelný, jelikož vysoutěžená cena tvoří 98 % předpokládané ceny. Skutečně uhrazená cena dosáhla 106 % vysoutěžené ceny. V průměru se zadavateli zakázky u podlimitního režimu prodraží o 6 %. U veřejné zakázky malého sledujeme jen poloviční nárůst, tj. o 3 %.

2.2.6. Zadávání zakázek dle měsíců

Graf 6 dodává přehled o celkovém počtu vyhlášených zakázek v jednotlivých měsících za obě městské části.

Graf 6: Zadávání veřejných zakázek v letech 2013-2018

(Vlastní zpracování)

Nejvyšší počet soutěží začal v květnu a v září, kdy dodavatelům začala běžet lhůta pro podání nabídek u 11 zakázek za každý měsíc. Nejslabší část roku pozorujeme od října do února, kdy za šest let bylo v těchto pěti měsících vypsáno pouze 8 zakázek, v říjnu a prosinci dokonce žádná. Souvislost by to mohlo mít s faktem, že stavební práce jsou nejčastěji uskutečňovány v jarních a letních měsících, kdy je počasí nejpříznivější, pokud jde o stavební práce prováděné venku.

3. Regresní analýza

V následující kapitole budeme zkoumat, jaké fungují vztahy mezi faktory, které byly zmíněny v předchozích kapitolách. Cílem bude zjistit, které faktory ovlivňují počet nabídek, poměr mezi vysoutěženou a předpokládanou cenou a jaké faktory ovlivňují poměr mezi skutečně uhrazenou a vysoutěženou cenou. K výpočtům jsme použili vícenásobnou regresní analýzu, která slouží pro zkoumání jednostranné závislosti sledovaných parametrů. Výpočty jsme provedli v základním statistickém programu Gretl. Teoretický základ nám poskytne publikace Roman Hušek – Ekonometrická analýza (2007).

Pro správné sestavení ekonometrického modelu potřebujeme určit vysvětlovanou (endogenní) proměnnou a vysvětlující (exogenní) proměnné. Sestavovat budeme tři různé modely, které na sebe vztahově navazují. V našem případě by při sestavení pouze jednoho modelu mohlo dojít k výskytu multikolinearity, čemuž bychom se rádi vyvarovali. Multikolinearita je vzájemný vztah mezi exogenními proměnnými, což značně zkresluje výsledky modelu a snižuje kvalitu celé regresní analýzy. Základním cílem analýzy je zjistit, které exogenní proměnné ovlivňují námi zvolené endogenní proměnné.

3.1. Model s počtem nabídek jako vysvětlovanou proměnnou

V prvním modelu máme stanovenou endogenní proměnnou jako počet nabídek. Jako vysvětlující proměnné budeme zkoumat následující parametry:

- Předpokládaná cena
- Počet dní pro podání nabídky
- Směrodatná odchylka nabízených cen
- Druh řízení
- Režim veřejné zakázky
- Hodnotící kritérium
- Čas

Předpokládaná cena, počet dní pro podání nabídky a směrodatná odchylka nabízených cen jsou obyčejné kvantitativní proměnné, které nebylo obtížné vložit do regresní analýzy pro jejich číselné vyjádření. Problém nastává u faktorů jako jsou druh řízení, režim veřejné zakázky a hodnotící kritérium, které nejsou v číselných hodnotách. V takovém případě si musíme pomoci přiřazováním hodnoty 1 a 0, a to podle výskytu chtěné vlastnosti. Při režimu veřejné zakázky

je situace ještě jednodušší, protože máme jen dvě složky (pouze podlimitní zakázky a VZMR), a tak můžeme označit podlimitní zakázky číslem 1 a VZMR číslem 0. Podobný princip se pro zjednodušení dá využít u hodnotících kritérií, kdy při jednom kritériu (nejnižší nabídková cena) přiřadíme hodnotu 1 a při vícekritériálním hodnocení přiřadíme 0. Jako poslední proměnnou v modelu bereme čas, který představuje část modelu pro určení trendu. Veřejné zakázky na stavební práce meziročně rostly na hodnotě předmětu plnění a výskyt trendu se dá takto v modelu podchytit. Jednotlivým měsícům byly přiřazeny hodnoty 1 až 72 podle měsíce, kdy byla zahájena lhůta pro podání nabídek. Data jsou totiž zkoumaná od ledna 2013 do prosince 2018 (celkem 72 měsíců). Měsíc leden v roce 2013 je tak přiřazena hodnota 1.

Tabulka 7: Výsledky ekonometrického modelu 1

R – squared	0,71983
Adj R – squared	0,31863
F – test (2, 51)	65,51625
P – hodnota (F)	0,00000

Exogenní proměnná	Koeficient	Směr. chyba	T – podíl	P – hodnota
Počet dní pro podání nabídek	0,12122	0,01866	6,49700	0,00000
Předpokládaná cena	0,00000	0,00000	3,49700	0,00100

(Gretl, vlastní zpracování)

Z výstupu statistického programu Gretl můžeme konstatovat, že proměnné směrodatná odchylka nabízených cen, druh řízení, režim veřejné zakázky, hodnotící kritérium a čas nejsou statisticky významné. Předpokládaná cena a počet dní pro podání nabídek naopak mají statistickou významnost v našem modelu.

Jelikož nemáme v modelu zahrnutou úroňovou konstantu, nemůžeme pro interpretaci celkového modelu využít R – squared. Vystačit si tak musíme s Adj R – squared (tzv. centrovaným koeficientem determinace), který dosáhl hodnoty 0,31863.

Počet dní pro podání nabídek měl na model pozitivní vliv. Každý jeden den zvýšil počet nabídek v průměru o 12,12 % ceny předpokládané. V teoretické části jsme se zabývali faktorem lhůty pro podání nabídek. Dle teorie nebylo úplně jednoznačné, jaký vliv prodloužení lhůty bude mít. Z výsledků regresního modelu je ale patrné, že prodloužení lhůty ovlivnilo počet nabídek pozitivně. Zajímavé by bylo sledovat vzorek, který by se skládal ze lhůt nadměrně dlouhých. V takovém případě by mohlo dojít i k mírnému poklesu počtu nabídek z důvodů nejistoty pro dodavatele, kteří potřebují vědět, kam mají soustředit své zdroje. Nadměrně dlouhé lhůty se ale v našem vzorku nevyskytovaly.

3.2. Model s VC/PC jako vysvětlovanou proměnou

Endogenní proměnnou stanovíme jako zlogaritmovaný poměr vysoutěžené ceny a předpokládané hodnoty plnění. Jako vysvětlující proměnné vyzkoušíme v druhém modelu následující faktory, které by potenciálně mohly ovlivňovat vysvětlovanou proměnnou:

- Počet nabídek
- Směrodatná odchylka nabízených cen
- Druh řízení
- Režim veřejné zakázky
- Hodnotící kritérium
- Čas

Jednotlivé vysvětlující proměnné byly představeny v předchozím modelu. O počtu nabídek z předchozího modelu víme, že je ovlivněn lhůtou pro podání nabídky a předpokládanou cenou. Dané proměnné nebyly zahrnuty do modelu s VC/PC jako vysvětlovanou proměnnou, protože přímo ovlivňují počet nabídek, který se jeví jako statisticky významný pro VC/PC a došlo by tak k vzájemnému vztahu mezi exogenními proměnnými. Pro přesnější výsledky bylo nutné zlogaritmovat některé faktory v programu Gretl. Po této úpravě jsme obdrželi kvalitnější regresní model.

Tabulka 8: Výsledky ekonometrického modelu 2

R – squared	0,14431
Adj R – squared	0,02769
F – test (2, 51)	8,76983
P – hodnota (F)	0,00461

Exogenní proměnná	Koeficient	Směr. chyba	T – podíl	P – hodnota
log Počet nabídek	-0,09859	0,03329	-2,96100	0,00460

(Gretl, vlastní zpracování)

Po vyzkoušení statistické významnosti všech exogenních proměnných konstatujeme, že směrodatná odchylka nabízených cen, druh řízení, režim řízení, režim veřejné zakázky, hodnotící kritérium a čas (trend) nejsou v našem modelu statisticky významné. Jako statisticky významný se jeví pouze zlogaritmovaný počet nabídek.

Stejně jako v minulém modelu musíme použít Adj R – squared, který vychází ve velmi nízkých hodnotách. Koeficientem u logaritmu počtu nabídek rozumíme, že pokud se počet nabídek zvýší o 1 %, dojde k poklesu podílu VC a PC o 0,09859 %.

3.3. Model s SUC/VC jako vysvětlovanou proměnou

V posledním modelu stanovíme vysvětlovanou proměnou jako zlogaritmovaný poměr skutečně uhrazené ceny a vysoutěžené ceny. Vysvětlujícími proměnnými určíme následující faktory, které by mohly být s poměrem skutečně uhrazené a vysoutěžené ceny ve vztahu:

- Směrodatná odchylka nabízených cen
- Druh řízení
- Režim veřejné zakázky
- Hodnotící kritérium
- Čas
- VC/PC

Oproti předchozímu modelu se nám změnila zkoumaná proměnná. Místo počtu nabídek stanovíme jako exogenní proměnou poměr vysoutěžené a předpokládané ceny. Tento faktor byl v předchozím modelu endogenní proměnnou. Stejně jako ve druhém modelu nezahrnuje do regresní analýzy proměnné, které by mohly být ve vzájemné vztahu. Pro kvalitnější výsledky regresního modelu bylo potřeba zlogaritmovat jednu z proměnných, které byly vyhodnoceny jako statisticky významné.

Tabulka 9: Výsledky ekonometrického modelu 3

R – squared	0,29335
Adj R – squared	0,27949
F – test (2, 51)	10,37476
P – hodnota (F)	0,00017

Exogenní proměnná	Koeficient	Směr. chyba	T – podíl	P – hodnota
log VC/PC	-0,17591	0,13479	-1,30500	0,19770
Čas	0,00076	0,00052	1,45900	0,15080

(Gretl, vlastní zpracování)

Pro statistickou nevýznamnost jsme z modelu museli vyřadit následující proměnné: směrodatná odchylka nabízených cen, druh řízení, režim veřejné zakázky a hodnotící kritérium. Použitelné výsledky vyšli pouze u zlogaritmovaného poměru vysoutěžené a předpokládané ceny a u času (trendu). I ve třetím modelu použijeme pro interpretaci Adj R – squared, který vyšel 0,27949.

Faktor času ovlivňuje poměr skutečně uhrazené ceny a vysoutěžené ceny růstem každý měsíc o 0,076 %. S postupem času roste skutečně uhrazená cena oproti vysoutěžené ceně. Nárůst se může zdát zanedbatelný, ale pokud zvážíme, že měsíců bylo ve sledovaném období 72, dostaneme se na celkový nárůst skutečně uhrazené ceny o téměř 6 %.

Koeficientem u logaritmu podílu VC a PC rozumíme, že pokud se počet nabídek zvýší o 1 %, dojde k poklesu podílu VC a PC o 0,17591 %. Vyšší poměr vysoutěžené ceny a předpokládané ceny snižuje poměr skutečně uhrazené ceny a vysoutěžené ceny. Pokud není vysoutěžená cena nepřiměřeně nízká, měla by snižovat rozdíl mezi skutečně uhrazenou a vysoutěženou cenou a eliminovat výskyt tzv. víceprací.

3.4. Ověření věrohodnosti modelů

Jelikož jsme pracovali s metodou nejmenších čtverců pro výpočet regresních modelů, potřebujeme, aby použitá data odpovídala tzv. Gauss-Markovým předpokladům. Těmito předpoklady jsou neexistence lineárního vztahu mezi nezávislými proměnnými, jejich konečný a konstantní rozptyl, normální rozdělení náhodných složek a jejich nulová střední hodnota.

Prvním předpokladem, který je potřeba splňovat, uvádíme neexistence lineárního vztahu mezi nezávislými proměnnými. Pokud by předpoklad nebyl splněn, dopustíme se tzv. multikolinearity, kdy jsou proměnné mezi sebou závislé.

Tabulka 10: Měření výskytu multikolinearity

Regresní model 1	VIF hodnota
Počet dní na podání nabídek	1,083
Předpokládaná hodnota	1,083
Regresní model 3	VIF hodnota
log VC/PC	1,004
Dny (trend)	1,004

(Gretl, vlastní zpracování)

Multikolinearity bychom se v modelu dopustili, pokud by VIF hodnoty v tabulce byly vyšší než 10. V regresním modelu 1 a 3 můžeme multikolinearitu vyloučit. U regresního modelu 2 ji ani nezkoumáme, protože se zde vyskytuje pouze jedna vysvětlující proměnná.

Jako druhý předpoklad uvádíme konečný a konstantní rozptyl nezávislých proměnných. Pokud není splněna výše zmíněná vlastnost, mluvíme o heteroskedasticitě, v opačném případě o homoskedasticitě. Pro výpočet se používá Whitův test, který odkrývá výskyt heteroskedasticity.

Tabulka 11: Měření výskytu heteroskedasticity

Model	P – hodnota
Regresní model 1	0,28615
Regresní model 2	0,53634

(Gretl, vlastní zpracování)

P – hodnotu v tabulce porovnáme s hladinou významnosti jednotlivých modelů a pokud je vyšší, můžeme zamítnout výskyt heteroskedasticity. U třetího modelu jsme v rámci odhadu modelu použili robustní směrodatné odchylky, v takovém případě se upouští od měření heteroskedasticity a model je považován za vhodný.

Normalitu reziduí jsme u všech tří modelů prokázali na předem stanovené hladině významnosti. Výstup ze statistického programu Gretl v podobě grafů ukazuje konečné rozložení náhodných složek, které v průměru pohybují kolem hodnoty 0. Pomocí chí-kvadrát testu jsme určili, že ve všech modelech se vyskytuje normální rozdělení náhodných složek.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo odhalit parametry, které mají největší vliv na poměr vysoutěžené a předpokládané ceny a poměr skutečně uhrazené a vysoutěžené ceny. Na začátek bylo nutné získat a zpracovat datový soubor, z kterého výpočty následně vycházely. Pro správné pochopení modelu a stanovení proměnných muselo dojít k vypracování teoretické části, kde jsme se věnovali jednotlivým parametrům a jejich potenciálnímu ovlivnění konečných cen.

Pro získání kvalitních a věrohodných modelů, jsme museli sestavit ještě jeden podpůrný model, kde se vysvětlovaná proměnná následně v druhém modelu stala vysvětlující proměnou. Pomocí regresní analýzy jsme zjistili, že faktory, které ovlivňují počet podaných nabídek je počet dní pro podání nabídek a předpokládaná hodnota. Z prvního modelu jasně vyplývalo, že s delší lhůtou pro podání nabídek rostl celkový počet nabídek. Z toho by mohlo plynout doporučení pro zadavatele, aby zbytečně nezkracovali lhůty pro podání nabídek. Počet nabídek se po zlogaritmování stal vysvětlující proměnou v modelu zlogaritmovaného poměru mezi vysoutěženou a předpokládanou cenou.

Po přezkoumání výsledků druhého regresního modelu můžeme konstatovat, že věrohodnost modelu nedosahuje takových čísel, jaká bychom si představovali. Nicméně i zde se výsledky dají interpretovat a potvrzují teoretický základ, kdy s každou další nabídkou v soutěži snížíme poměr vysoutěžené ceny a předpokládané ceny o 0,1 %. Dochází zde k tzv. konkurenčnímu efektu, i když pokles procentuálního poměru není tak značný, jak jsme asi očekávali. Výsledky by mohly být poznamenány i skutečností, že ve sledovaném vzorku dat nebyla ani jedna nadlimitní zakázka nebo faktem, že ve dvou případech byla nezvyklým způsobem stanovena předpokládaná hodnota plnění, která mohla ovlivnit výsledky modelu.

Ve třetím regresním modelu jsme se dopočítali k výsledkům, kdy vysvětlujícími proměnnými se staly čas (trend) a zlogaritmovaný poměr VC a PC, tedy vysvětlovaná proměnná v předchozím modelu. Došli jsme k závěru, že s postupem času roste poměr skutečně uhrazené a vysoutěžené ceny, což by mohlo mít za vliv zdražování zakázek. Důvodem by mohla být větší snaha dodavatelů snížit vysoutěženou cenu na minimum a poté pomocí víceprací získat další peněžní prostředky. Větší snaha dodavatelů snížit vysoutěžené ceny by mohla být způsobena zavedením protikorupční novely Zákona o veřejných zakázkách č. 134/2006 Sb. v roce 2012, která mohla ovlivnit výskyt koluzního kartelu. Zlogaritmovaný poměr vysoutěžené a předpokládané ceny naopak snižuje poměr skutečně uhrazené a vysoutěžené ceny. Zde by byla na místě úvaha, že pokud není vysoutěžená cena oproti předpokládané nepoměrně nízká, mělo

by dojít k eliminaci tzv. víceprací. Jinak řečeno, pokud vysoutěžená cena dosahuje nepřiměřených hodnot v souladu s předpokládanou cenou, sledujeme výskyt zvyšujícího poměru mezi skutečně uhrazenou a vysoutěženou cenou, pravděpodobně z důvodů nárůstu víceprací. Vysvětlení může být různé, mohli bychom například podezřívat dodavatele, že úmyslně stlačují cenu vysoutěžené ceny, protože počítají s tím, že jim to bude vyplaceno na požadovaném plnění za vícepráce.

Pro zlepšení stávající situace bych doporučil zadavatelům veřejných zakázek na stavební práce častější používání vícekritériálního hodnocení nabídek. Navrhuji více využívat kritérium referencí např. reference vedoucího tým, popř. délku jeho praxe, což by mohlo mít za důsledek zvýšení kvality prací, a tudíž i snížení rozdílu mezi skutečně uhrazenou a vysoutěženou cenou. Další zlepšení by mohlo nastat po zavedení nové metodiky pro zadávání takových zakázek Design & Build, která funguje v západních zemích Evropy. U systému Design & Build odpovědnost za zpracování projektové dokumentace leží buď částečně, nebo úplně na dodavateli. To by mohlo vymýtit zneužívání chyb v projektových dokumentacích vytvořených zadavatelem a také tlačení na placení víceprací ze stran dodavatelů.

Seznam použité literatury:

- BANDIERA, O., PRAT, A., VALLETTI, T. (2008): Active and passive waste in government spending: evidence from a policy experiment. American Economic Review.
- DVOŘÁK, David (2011): Zadání veřejných zakázek ve stavebnictví. 2. vyd. Praha: Linde, 423 s. ISBN 978-80-7201-843-7.
- DVOŘÁK, David a kol. (2017): Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář. 1. vydání. V Praze: C.H. Beck, xix, 1294 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-651-7.
- E-ZAK, Profil zadavatele: Městská část Praha 14, cit. 20. 3. 2019, dostupné z: https://ezak.praha14.cz/profile_display_2.html
- E-ZAKAZKY.CZ, Profil zadavatele: Městská část Praha-Dubeč, cit. 20. 3. 2019, dostupné z: <https://www.e-zakazky.cz/Profil-Zadavatele/4b81fbd2-d3ca-4095-8639-dde5a5aa2353>
- HANUŠOVÁ, Marie (2018): Analýza veřejných zakázek ve vybraném městě, bakalářská práce, VŠE.
- HERMAN, Pavel, FIDLER, Vlastimil (2017): Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek – 2. aktualizované vydání, vyd. Aleš Čeněk, s.r.o., 640 s., ISBN: 978-80-7380-660-6.
- HUŠEK, Roman (2007): Ekonometrická analýza. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 367 s. ISBN 978-80-245-1300-3.
- KRČ, Robert a DOVOLIL, Petr (2017): Jak uspět při výběrovém řízení podle nového zákona o zadávání veřejných zakázek: praktická příručka nejen pro dodavatele. Vydání první. Praha: Leges, 207 s. Praktik. ISBN 978-80-7502-182-3.
- KRČ, Robert (2018): Přezkum veřejných zakázek. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, xiii, 160 s. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-694-4.
- KRUPAUEROVÁ, Tereza (2018): Zadávání veřejných zakázek, bakalářská práce, Mendeleivova univerzita v Brně.
- KUBIČÍK, Štěpán (2018): Uveřejňování povinnosti zadavatele v otevřeném řízení podle nové úpravy zadávání veřejných zakázek, diplomová práce, Právnická fakulta MU.
- MAAYTOVÁ, Alena a kol. (2015): Veřejné finance v teorii a praxi. První vydání. Praha: Grada Publishing, 208 s. Expert. ISBN 978-80-247-5561-8.

MACEK, Ivo (2017): Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou. Vydání první. Praha: Leges, 844 s. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7.

MMR ČR: Statistiky k veřejným zakázkám za rok 2018, cit. 10. 4. 2019, dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Spoluprace-a-vymena-informaci/Vyrocnizpravy-a-souhrnne-udaje-o-verejnych-zakazkach/Statisticke-udaje-o-verejnych-zakazkach>

MMR ČR: Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2017, cit. 10. 4. 2019, dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Spoluprace-a-vymena-informaci/Vyrocnizpravy-a-souhrnne-udaje-o-verejnych-zakazkach/Vyrocnizpravy-o-stavu-verejnych-zakazek>

MMR ČR: Metodika pro hodnocení nabídek, cit. 16. 4. 2019, dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Metodiky-stanoviska>

MMR ČR: Metodika pro užší řízení, cit. 17. 4. 2019, dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Metodiky-stanoviska>

MMR ČR: Metodika pro zjednodušené podlimitní řízení, cit. 17. 4. 2019, dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Jak-na-zadavani-verejnych-zakazek/Metodiky-stanoviska>

Nařízení vlády č. 172/2016 Sb. o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek In: Sbírka zákonů, cit. 26. 4. 2019, dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-172>

NIKOLOVÁ, Pavla, PALGUTA, Ján, PERTOLD, Filip, VOZÁR, Mario (2012): Veřejné zakázky v ČR: Co říkají data o chování zadavatelů? Praha: CERGE – EI, Studie 5/2012.

OCHRANA, František (2008): Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek: (ekonomická analýza). Vyd. 1. Praha: Ekopress, 153 s. ISBN 978-80-86929-46-0.

OCHRANA, František (2010): Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. 1. vyd. Praha: Grada, 261 s. Expert. ISBN 978-80-247-3228-2.

OCHRANA, František (2011): Veřejné výdajové programy, veřejné projekty a zakázky: jejich tvorba, hodnocení a kontrola. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 219 s. ISBN 978-80-7357-644-8.

PAVEL, Jan (2007): Ekonomické aspekty veřejných zakázek. Praha: Oeconomica, 110 s. ISBN 978-80-245-1260-0.

- PAVEL, Jan (2010): Analýza vlivu míry konkurence na cenu rozsáhlých staveb dopravní infrastruktury. Politická ekonomie. 2010, Sv. 58, 343-356.
- PAVEL, Jan (2013): Veřejné zakázky a efektivnost. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 123 s. ISBN 978-80-87865-04-0.
- POLÍVKOVÁ, Eva (2016): Vliv kvantitativních parametrů nabídek uchazečů o veřejné zakázky ve stavebnictví na vysoutěžené ceny, bakalářská práce, VŠE.
- POREMSKÁ, Michaela (2014): Veřejné zakázky: právní minimum při jejich zadávání. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 143 s. Právo. ISBN 978-80-7263-908-3.
- POREMSKÁ, Michaela (2017): Veřejné zakázky stručně a prakticky. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 327 s. ISBN 978-80-7552-697-7.
- TRANSPARENCY INTERNATIONAL – Česká republika (2005): Veřejné zakázky v České republice: korupce nebo transparentnost? Praha, cit. 15. 4. 2019, Dostupné z: http://transint.xred.cz/doc/vz_studie_text.pdf
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbírka zákonů. cit. 26. 4. 2019, Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-137>
- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. In: Sbírka zákonů. cit. 26. 4. 2019, Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>
- Zákon č. 166/1993 Sb., Zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu. In: Sbírka zákonů. cit. 8. 5. 2019, Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-166>
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: Sbírka zákonů. cit. 8. 5. 2019, Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320>

Seznam tabulek a grafů:

Tabulka 1: Základní údaje o trhu veřejných zakázek ČR za roky 2012-2017	25
Tabulka 2: Rozdělení podle předpokládané hodnoty	30
Tabulka 3: Průměrný počet nabídek a vyřazených nabídek v letech 2013-2018	32
Tabulka 4: Hodnotící kritéria v letech 2013-2018.....	33
Tabulka 5: Průměrný rozdíl mezi PC a VC + SUC a VC	34
Tabulka 6: Průměrný podíl mezi VC a PC + SUC a VC.....	34
Tabulka 7: Výsledky ekonometrického modelu 1	37
Tabulka 8: Výsledky ekonometrického modelu 2	38
Tabulka 9: Výsledky ekonometrického modelu 3	39
Tabulka 10: Měření výskytu multikolinearity	40
Tabulka 11: Měření výskytu heteroskedasticity	40
Graf 1: Podíl zadaných VZ dle druhu za rok 2018 podle počtu	25
Graf 2: Podíl zadaných VZ dle druhu ZŘ za rok 2018 podle počtu	26
Graf 3: Druhy zadávacího řízení dle počtu.....	29
Graf 4: Vývoj průměrného počtu nabídek u stavebních prací v letech 2013-2018	31
Graf 5: Vývoj průměrného počtu nabídek podle druhu VZ v letech 2012-2017	32
Graf 6: Zadávání veřejných zakázek v letech 2013-2018	35

Seznam zkratk:

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DIČO	Daňové identifikační číslo
DPH	Daň z přidané hodnoty
IČO	Identifikační číslo osoby
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
PC	Předpokládaná cena
SUC	Skutečně uhrazená cena
VC	Vysoutěžená cena
VZMR	Veřejná zakázka malého rozsahu
ZŘ	Zadávací řízení
ZVZ	Zákon o veřejných zakázkách
ZZVZ	Zákon o zadávání veřejných zakázek